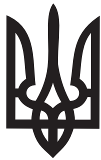
СЕРЕДА, 26 ВЕРЕСНЯ 2007 РОКУ ■ № 172 (4172)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

У світі слід ввести новий екологічний порядок

З пропозицією ООН прийняти екологічну конституцію Землі на Генеральній асамблеї ООН виступив міністр закордонних справ України Арсеній Яценюк. За словами міністра, у світі слід негайно ввести новий екологічний порядок. За порушення екологічних норм пропонується встановити жорсткі міжнародні санкції.

У Нью-Йорку, де проходить Генасамблея, А. Яценюк також провів переговори з міністром закордонних справ Росії Сергієм Лавровим. Вони домовилися оживити роботу міждержавної україно-російської комісії, **повідомляє прес-служба МЗС України.** «Двосторонній переговорний процес з Російською Федерацією просувається дуже позитивно. Про що ми ще домовилися — це про персональну зустріч у Бєлгороді, якщо все буде гаразд. Тож після українських виборів і призначення російського уряду ми тільки інтенсифікуємо діалог», — заявив глава українського МЗС.

У Британії черговий спалах ящуру

Це вже сьомий випадок захворювання тварин за останні два місяці. Ящур виявили на фермі у графстві Суррей на південному сході країни. Тепер там знищують хвору худобу і проводять дезінфекцію. Раніше у тому самому регіоні було зареєстровано п'ять випадків ящуру — два в серпні і три у вересні. Виникали підозри на появу хвороби й в інших районах Великої Британії, але вони не підтвердилися.

Разом з тим кілька днів тому на сході Англії — у графстві Саффолк — ветеринари виявили нове захворювання — катаральну лихоманку худоби. Досі цієї недуги у Великої Британії не було.

Комісія визначить, на що витратити виручену суму

Земельну ділянку в центрі Житомира площею в чверть гектара продали на аукціоні за три мільйони 938 тисяч гривень. Претендували на неї шість будівельних фірм із Житомира, Львова і Києва, завдяки чому ціна значно зросла: стартова становила 591 тисячу гривень. Ділянка призначена під спорудження багатоповерхового житлового будинку з можливим розміщенням на першому поверсі об'єктів торгівлі. Житомирський міський голова Віра Шелудченко сказала, що буде створено комісію, яка визначить, на що треба витратити виручену суму. Водночас привернуло увагу те, що дві інші ділянки, призначені для промислового і складського будівництва, довелося зняти з аукціону: на одну з них надійшла тільки одна заявка, на другу — жодної, **повідомляє наш власкор Олексій КАВУН.**

Юні переможуть пташиний грип

Як вберегти себе і оточуючих від пташиного грипу — саме це питання, з'ясовується, турбувало багатьох школярів протягом літніх канікул. У дев'яти областях підвищеного ризику (Запорізька, Дніпропетровська, Донецька, Миколаївська, Одеська, Херсонська, Сумська, Чернігівська та Крим) ЮНІСЕФ проводив конкурс серед дітей із запобігання цього страшного захворювання. Учора в Києві організатори підбивали підсумки змагання, а кращим співачка Ані Лорак вручила призи.

Незважаючи на те, що ЗМІ останнім часом дедалі менше уваги приділяють пташиному грипу, загроза зараження залишається. Особливо вразливою категорією населення є сільські діти. Бо вони частіше від інших контактують з птахами. Тому експерти ЮНІСЕФу вирішили у такий спосіб провести інформаційну кампанію. З квітня по серпень діти робили фотографії, створювали вуличні вистави, поезії, писали пісні, складали казки на задану тему. Після цього журі визначило переможців. Ними стала команда учнівського колективу любителів природи «Білий лебідь» (Сумська область). Загалом у конкурсі взяли участь більш як тисяча дітей.

На знімку: Марія Штейнер **(справа наліво)** та Ася Срібна з Херсона отримали нагороди від Ані Лорак.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Наступного року будуть з хлібом

Чернігівщина сформувала регіональний зерновий ресурс — райдержадміністрації уклали угоди з сільгосппідприємствами на 67,2 тисячі тонн продовольчого жита та пшениці, які підуть на виробництво хлібобулочних виробів. Саме стільки хліба споживають мешканці Придесення протягом року, **повідомляє наш власкор Сергій ПАВЛЕНКО.**

(Продовження теми на 8-й стор.).

У лікарні залишаються четверо із 20 дітей, які отруїлися в дитсадку

В інфекційному відділенні міського територіального педіатричного об'єднання Макіївки (Донецька область) залишаються четверо із 20 дітей, госпіталізованих із підозрою на отруєння. Інші після обстеження виписані для амбулаторного лікування. Всі малюки віком від двох до шести років відвідували міський дитячий садок № 127. Як повідомили «Голосу України» в обласній санепідемстанції, найімовірнішою причиною вважають вживання страв, приготованих у харчоблоку дитячого закладу із порушенням працівниками правил гігієни. Дітям поставлено діагноз «гостра кишкова інфекція». Остаточні висновки зроблять після лабораторних досліджень та медичного обстеження персоналу. Зараз дитсадок, який відвідують понад 80 дітей, закрито на санітарну обробку. До речі, остання перевірка санстанції в цьому закладі не виявила порушень, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

■ ФОТОФАКТ

Під час присвоєння чергових спеціальних звань старшого начальницького складу працівникам органів внутрішніх справ капітан Елеонора Комарова (Донецька область) отримала звання майора.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

■ Я ВАМ ПИШУ

Обиратимемо Верховну Раду України чи «парламент київський»?

Мені вже під вісімдесят. З «Голосом України» дружу чи не з перших днів виходу газети. Тож переглядаючи черговий номер, випадково, неупереджено, зацікавився, скільки ж «корінних киян» у передвиборних списках кандидатів у депутати. Коли ж підрахував, то жахнувся: від кожної партії та блоку їх якщо не п'ята частина, то майже половина. Мимоволі виникає запитання, кого ж ми, панове, обиратимемо: Верховну Раду України чи «парламент київський»?

Володимир АТАМАНЧУК.
Борислав
Львівської області.

КОРОТКО

■ Уперше в історії України побачила світ енциклопедія, присвячена окремому місту, — у видавництві «Літопис» вийшла «Енциклопедія Львова» *(Укрінформ).*

■ У Миколаївській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Гмирєва відкрився тиждень української книги під назвою «Історія й сьогоднішній день української книги» *(Укрінформ).*

■ ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Кожному селу — пожежні команди

У Комітеті з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи знаходиться на розгляді проект закону про внесення змін до деяких законів України (щодо пожежної безпеки).

Однією з найважливіших проблем в державі є зміцнення протипожежного захисту об'єктів і населених пунктів у сільській місцевості, де щороку реєструється близько 18 тис. пожеж, що становить 32,6% від загальної їх кількості. Гасіння тут ускладнюється значною віддаленістю підрозділів державної пожежної охорони та низьким рівнем технічної оснащеності протипожежних формувань сільськогосподарських об'єктів. За 11 місяців 2006 року на селі в Україні виникло 14,6 тис. пожеж, прямі збитки від яких становлять 57,3 млн. гривень.

Занепокоєння викликає й кількість загиблих громадян. У 2005 році під час пожеж у сільській місцевості загинуло більш як 2 тисячі чоловік, а протягом останніх 5 років кількість загиблих перевищує 8,8 тис. осіб, з них 340 дітей.

До реформування аграрного сектору економіки для забезпечення пожежної безпеки в сільській місцевості на базі колективних сільськогосподарських підприємств функціонувало майже 9 тисяч підрозділів сільських пожежних команд. Станом на вересень 2006 року реальна кількість чинних підрозділів місцевої пожежної охорони становила 1030, на балансі яких перебувало 1225 одиниць пожежної техніки, котра вичерпала свій моторесурс. Відсутність належного фінансування породжує непоодинокі випадки, коли на збанкрутілих підприємствах залишаються пожежні команди, а сільські ради відмовляються їх приймати їх на свій баланс за відсутності коштів. Мінімальна кількість підрозділів місцевої пожежної охорони, яку ще необхідно створити в Україні для забезпечення пожежної безпеки у сільській місцевості, — майже 2290 підрозділів.

Запропонований народними депутатами О. Ковтуненком, О. Зацем та О. Дардою документ передбачає законодавче забезпечення достатніх умов для створення органами місцевого самоврядування підрозділів місцевої пожежної охорони та їх надійне фінансове утримання. Зокрема закон «Про пожежну безпеку» пропонується доповнити частинами, в яких зазначається, що збір на утримання місцевої пожежної охорони сплачується до місцевого бюджету відповідно до Закону «Про систему оподаткування», а контроль за повнотою, правильністю та своєчасністю сплати збору до бюджету здійснюють місцеві податкові служби.

Інформаційне управління Верховної Ради України.

■ У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Транскордонне співробітництво сприяє працевлаштуванню громадян

Останнім часом в єврорегіонах «Буг» та «Дніпро» спостерігаються позитивні тенденції в зовнішньоекономічній діяльності областей України, збільшення кількості спільних підприємств та обсягів інвестицій, створення нових робочих місць за результатами реалізації транскордонних проектів. Такого висновку дійшов Комітет Верховної Ради у закордонних справах, проаналізувавши їхню діяльність.

Нагадаємо, єврорегіон «Буг» створено 1999 року. До його складу входять Волинська область, Хелмське, Люблінське, Тарнобжезьке, Замостьське, Білопідляське воєводства Республіки Польща та Брестська область Республіки Білорусь. До складу єврорегіону «Дніпро», створеного 2003-го, входять Чернігівська, Брянська (Російська Федерація) та Гомельська (Республіка Білорусь) області.

На думку членів комітету, до позитиву, зокрема, можна віднести реалізацію низки проектів та програм, спрямованих на розбудову кордону та створення прикордонної інфраструктури, охорону навколишнього середовища, розвиток місцевого самоврядування в єврорегіоні «Буг». Серед найвагоміших проектів є спорудження другого мостового переходу через річку Західний Буг у районі міжнародного автомобільного пункту пропуску «Ягодин—Дорогуськ», відкриття першої черги пункту пропуску через державний кордон України для міжнародного автомобільного сполучення «Ягодин», а також запровадження практики спільного митного і прикордонного контролю на кордонному переході «Устилуг — Зосін» тощо.

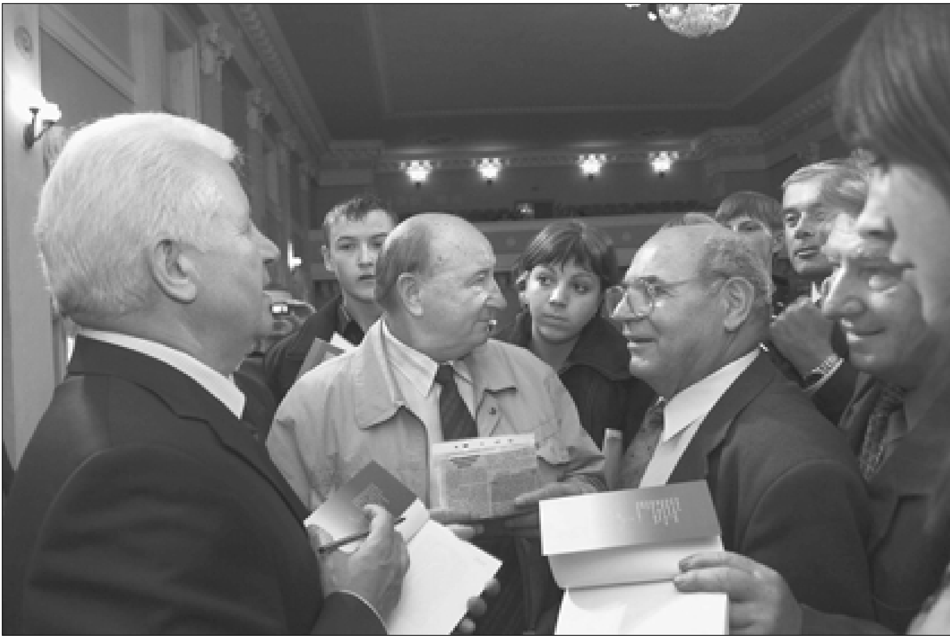
Однак, попри позитивні тенденції, переконані члени комітету, темпи розвитку транскордонного співробітництва та рівень участі в ньому регіонів є недостатніми. Ефективність та функціонування єврорегіонів необхідно підвищувати, зокрема, через вдосконалення організаційної та інституційної складової їх діяльності. Крім того, необхідно вдосконалити структури робочих органів, організувати систематичну роботу з фахової підготовки кадрів керівних органів, а також залучити до діяльності єврорегіонів громадські організації прикордонних територій.

Інформаційне управління Верховної Ради.

Влада на місцях має належати виборним структурам

Виступаючи вчора у Білоцерківському аграрному університеті, Голова Верховної Ради Олександр Мороз наголосив на необхідності завершення політичної реформи у частині, яка стосується повноважень і прав місцевих громад і створених ними рад, що дозволить децентралізувати владу та уникнути запровадження в Україні диктатури. «На рівні області і району не має бути конкуренції між гілками влади. Необхідно, щоб владу формувала та політична сила, яка у регіоні користується найбільшою підтримкою населення», — сказав він. За словами глави парламенту, модель управління в Україні має бути європейською, «коли немає двовладдя, коли вся влада на місцях належить виборним структурам». При цьому О. Мороз зазначив, що «Президент і його оточення не хочуть таких змін» і тому, за його словами, «у новій редакції Конституції України планується юридично оформити диктатуру».

«Дбаючи про перспективу держави, ми не повинні допустити такого розвитку подій», — наголосив О. Мороз. Він також зауважив, що відмова від централізації влади вирішує значною мірою проблему корупції, формує відповідальність людини до свого політичного обов'язку, політичного вибору, **повідомляє прес-служба Верховної Ради України.**

На знімку: зустріч Голови Верховної Ради України Олександра Мороза зі студентами і викладачами Білоцерківського державного аграрного університету.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Майдан відкритий для кожного

■ ВИБОРИ-2007

Окружний адміністративний суд Києва, не задовольнивши позов Київської міської держадміністрації, відмовився обмежити проведення масових акцій на Майдані незалежності та на інших центральних площах Києва з 24 по 30 вересня. Про це після засідання суду повідомила Людмила Шемелінець, яка представляла відповідача —міські організації Партії регіонів і Союзу молоді регіонів. За її словами, суд ухвалив таке рішення, тому що в період виборчої кампанії політичним партіям і блокам дозволяється проводити масові заходи з метою здійснення агітації будь-якими формами та методами, не забороненими законодавством.

...

Учора Національний демократичний інститут (США) повідомив про приїзд міжнародної делегації спостерігачів на позачергові парламентські вибори в Україні. Делегацію із 30 спостерігачів очолюють Абнер Міква, колишній член Конгресу США, радник Білого дому та головний суддя Апеляційного суду США, а також Александр Лонголіус, колишній Президент Берлінського парламенту. Під час перебування у Києві міжнародна делегація спостерігачів зустрінеться з представниками українського уряду та виборчих установ, політичних партій, громадянського суспільства, масмедіа та міжнародної спільноти. Делегати НДІ будуть направлені по областях України для спостереження за виборами. З метою оцінки виборчого середовища кожна група спостерігачів зустрінеться з представниками виборчих комісій, політичних партій, представниками ЗМІ та місцевими довготерміновими спостерігачами. В день виборів спостерігачі делегації НДІ відвідають виборчі дільниці та спостерігатимуть за підрахунком голосів у регіонах. Потім члени делегації знову зберуться в Києві для обговорення та написання попередньої заяви НДІ.

...

Прес-служба Парламентської асамблеї Ради Європи повідомила, що до делегації, яка спостерігатиме за виборами до Верховної Ради, увійдуть 27 спостерігачів, котрі, окрім ПАРЄ, представлятимуть Організацію з безпеки і співробітництва в Європі, Парламентську асамблею НАТО, Європейський парламент і Бюро з демократичних інститутів і прав людини. Члени делегації мають намір провести зустрічі з представниками різних політичних сил, ЦВК, неурядових організацій і медіа, після чого вони роз'їдуться в різні регіони України для спостереження за виборами в день голосування. «Делегація спостерігачів відвідала Україну на початку вересня і дійшла висновку, що проведення виборів відповідно до критеріїв Ради Європи є дуже важливим для довіри до цієї країни як до демократичної нації», — сказано в повідомленні прес-служби.

...

Лідер Партії регіонів Віктор Янукович, виступаючи на мітингу в Кременчуці (Полтавська область), звинувативав політичних опонентів у підкупі виборців. «Ще гірше, що у нас є інформація, що вони за кожен голос платять гроші», — сказав він та закликав виборців голосувати відповідно до своїх політичних переконань і не піддаватися підкупу. «Я хочу звернутися до цих людей, щоб вони пам'ятали, що їх купують разом з їхнім майбутнім, майбутнім їхніх дітей. Вони продають душу дияволові», — сказав В. Янукович. В той же час учора заступник міністра внутрішніх справ Василь Фатхутдінов повідомив, що його відомство не задокументувало жодної спроби підкупу громадян у ході передвиборчої кампанії.

...

Суд визнав недостовірною і такою, що носить наклепницький характер, інформацію, яку поширила кандидат у народні депутати від Партії регіонів Інна Богословська на прес-конференції 18 вересня. Про це йдеться в ухваленому вчора рішенні Окружного адміністративного суду міста Києва за позовом кандидатів у народні депутати від БЮТ Тимошенко, Турчинова, Швеця і Яценка до Богословської про визнання її дій неправомірними. За словами представника БЮТ у суді Володимира Пилипенка, суд погодився з позицією Юлії Тимошенко і Олександра Турчинова і встановив, що поширення відомостей, яке відбулося під час прес-конференції 18 вересня, було здійснено Інною Богословською без перевірки правдивості тієї інформації, яку вона проголошувала, і встановлено, що інформація, яку поширила Богословська про кандидатів у народні депутати, є недостовірною і носить наклепницький характер. Також суд встановив, що на момент проведення Богословською прес-конференції у неї не було жодних об'єктивних доказів, які давали б право проголошувати такі відомості.

Позачергові перегони до парламенту — змагання за право власності на землю

Володимир Литвин вважає позачергові вибори до Верховної Ради змаганнями за право власності на землю. Про це він сказав на зустрічі з виборцями міста Малин Житомирської області. «Коли говорять, що таке тридцяте число — продовження чи непродовження політичної реформи, стосунки, які будуть між партіями, між Україною та Росією чи Європою. Насправді, головне питання, яке буде вирішуватися — чи залишиться в людей земля», — наголосив В. Литвин.

Сам лідер Блоку Литвина вважає, що земля не може стати предметом купівлі-продажу. «Я кричав і буду кричати, говорив і буду говорити, звертався і буду звертатись: не можна допустити, щоб у людей забрали землю. Якщо все залишиться без змін, то я вам заявляю відповідально: за першу половину 2008 року землі в людей не буде», — сказав В. Литвин.

На його думку, земля свідомо не засівається і не обробляється, щоб показати, що вона нікому не потрібна. Окрім того, продовження мораторію на продаж землі та відсутність рішень на підтримку села створюють тіньові умови для скупки землі невеликою групою людей.

Володимир Литвин також відзначив, що купівлею українських земель цікавляться іноземці. «Сьогодні вже колами ходять навколо України іноземці і чекають виконання обіцянок щодо них, щоб земля була предметом купівлі-продажу», — зазначив В. Литвин.

Лідер Блоку Литвина переконаний, що зарадити цій ситуації можна, прийнявши рішення про заборону продажу землі. «Я стояв і буду стояти на тому, що потрібно прийняти одне рішення і воно буде прийнято — земля ніколи не буде продаватися», — підкреслив В. Литвин. Він вважає, що для тих, хто хотів би продати свої земельні паї, необхідно створити земельний банк.

Україна переживала ще складніші ситуації, переживе і цю

■ ТОЧКА ЗОРУ

На запитання «Голосу України» відповідає академік Академії медичних наук України, член-кореспондент НАНУ, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, народний депутат України першого скликання Любомир ПИРІГ.

1. Як оцінюєте політичну ситуацію в Україні?

2. Хто переможе на дочасних парламентських виборах?

3. Чи буде сформовано коаліцію у Верховній Раді шостого скликання?

4. Що очікує Україну, якщо парламент шостого скликання так і не запрацює після виборів?

1. Нинішню політичну ситуацію в державі оцінюю як складну. Хоча переважна більшість партій і блоків, які хочуть зайняти місце у Верховній Раді, вважають, що вона дуже критична і небезпечна, я б так не сказав. Україна переживала ще критичніші ситуації, гадаю, переживе і цю.

Причина того, що сталося, як на мене, полягає у тому, що трійця, яка присягалася у спільній діяльності на Майдані наприкінці 2004 року, розпалася, і при тому розпалася у зв'язку зі зрадою соціалістичної ланки цієї трійці. Зіграли роль амбіції. Розумію, що кожен політик повинен бути амбітним, але амбітність повинна включати і чесність, і принциповість, і непоступливість. А в нас іноді амбіційність бере гору і доходить до складних непорозумінь. І те, що Президент зініціював і реалізував ініціативу з розпуску Верховної Ради, абсолютно себе виправдовує. Адже те, що діялося у стінах парламенту, було немислиме. Якщо порівняти склад і діяльність Верховної Ради п'ятого скликання з першим, у якому я був депутатом, то це, мабуть, навіть далі, ніж небо і земля. На той час незалежно від того, по який бік барикади хто був, можна було домовлятися, дискутувати, взаємно переконувати. А в цьому парламенті — ні. І коли дійшло вже до того, що депутати почали фактично зраджувати своїх виборців, які обирали їх за відповідну партією, з тим, що вони підтримуватимуть певну політичну лінію, то, даруйте. Уже не вникатиму, з яких причин вони переходили з фракції до фракції, щоб набрати необхідні 300 голосів. Тож рішення Президента було справедливим. І, зрештою, в ряді європейських держав також проводяться дочасні парламентські вибори. В Україні це вперше, але що ж — дай Боже, щоб востаннє. Але все може бути також.

2. Як клініцист звик ставитися до прогнозів дуже обережно. Іноді здається, що хворий уже безнадійний, а він усе-таки одужує, виходить із клініки додому і продовжує жити. Тому я так само обережно ставлюся і до політичного прогнозу. Звісно, основні сили — це блок «Наша Україна — Народна самооборона», БЮТ, Партія регіонів і, можливо, комуністи і Блок Литвина. Але їм доведеться приставати до відповідної «компанії», тобто до певного блоку. Розстановка політичних сил суттєво не зміниться, але оскільки народ усе-таки визріває і проймається, хай це й банально звучить, національною ідеєю, думаю, перевага, яка була у попередньому скликанні, схилиться на бік опозиції.

3. Коаліцію, на мою думку, все-таки вдасться сформувати. Але вона може спрацьовувати як коаліція тільки в принципових державно важливих питаннях. Можуть бути певні ідейні розходження, але коаліція буде така, яка все-таки працюватиме у напрямку зміцнення держави. Коаліція між «НУ—НС» і Партією регіонів немислима, виходячи з нинішньої ситуації. Але якщо доходитиме до вирішення державно важливих справ, вони можуть голосувати спільно.

4. Вважаю, що парламент врешті-решт почне працювати з багатьох міркувань. Можливо, нарешті люди покинуть особисті амбіції. І навіть якщо депутати будуть зацікавлені у збагаченні, що сьогодні відіграє далеко не другорядну роль у політичній кар'єрі, то вони повинні прагнути, щоб Верховна Рада шостого скликання запрацювала. Якщо буде оскарження результатів виборів і буде об'єктивна причина такого оскарження, то і це питання доведеться вирішити, щоб бути переконаними: вибори відбулися справді на законних засадах.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

Хто і як завойовує електорат

Одним з варіантів подальшого розвитку подій у зв'язку з достроковими парламентськими перегонами експерти громадської організації «Соціополіс» вважають визнання виборів 30 вересня 2007 року недійсними. Про це на прес-конференції повідомили директор Агентства моделювання ситуацій Віталій Бала і заступник директора Олексій Голобуцький.

«Соціополіс» провів дослідження ефективності використання різних виборчих стратегій під час передвиборної кампанії на всеукраїнському і регіональному рівні напередодні дострокових виборів Верховної Ради України. Більшість експертів зійшлися в думці, що ефективні методи виборчих стратегій: ставка на персоналії — 53 відсотки аналітиків, використання інформаційних технологій — 34, адміністративний ресурс — 28 відсотків. Менш ефективними методами експерти вважають «чорні і сірі технології» і фальсифікацію результатів виборів — 22 відсотки, а також локалізацію проблематики і використання маніпулятивної соціології — 16 відсотків опитаних.

Найефективнішими експерти назвали передвиборні кампанії БЮТ — 81 відсоток, Партії регіонів — 53, Блок Литвина — 28 відсотків. Досить неефективними «НУ—НС» і СПУ.

Як сказали керівники Агентства моделювання ситуацій, було запропоновано чотири виборчі стратегії: локалізація кампанії, «ставка на персоналії», «тотальне засвічування» і «маніпулятивна соціологія».

На думку експертів, найбільш ефективно тактику локалізації кампанії використовують Партія регіонів — 34 відсотки, БЮТ — 24, «НУ—НС» — 16 відсотків. Ефективність використання цієї тактики іншими партіями була оцінена істотно нижче.

Що стосується тактики «ставка на персоналії», то думки експертів розділилися так: БЮТ — 48 відсотків, Партія регіонів — 22, Блок Литвина — 18 відсотків. Роблячи ставку на свого лідера, партії не завжди одержують позитивний результат, бо падіння рейтингу персоналії позначається на розвитку всієї партії.

Тактика «тотального засвічування» переважає в Партії регіонів — 28 відсотків, БЮТ — 26, Блоку Литвина — 17 і «НУ—НС» — 14 відсотків. Ця стратегія потребує значних фінансових витрат, тому її використовують партії з найбільш розвинутою матеріальною базою.

Тактика «маніпулятивної соціології» найефективніше використовується Партією регіонів — 28 і БЮТ — 20 відсотків. На думку експертів, ця тактика використовується дрібними партіями, що не мають інших можливостей боротьби за електорат.

53 відсотки експертів вважають, що регіональні відмінності в ході виборчої кампанії й у використанні виборчих стратегій обумовлені соціокультурними й економічними особливостями регіонів. Партії використовують різні технології передвиборної агітації: використання різних мов, зовнішньополітичні орієнтації, «на Заході — акцент на ідеології та харизмі лідерів, на Сході — має значення адміністративний ресурс». Також експерти звертають увагу на особливості виборчих кампаній у центрі і на периферії, популярність використання регіональних турів усіх політичних сил.

Серед найактивніших політичних і громадських діячів перші три позиції в рейтингу посідають лідери БЮТ — 73 відсотка, «НУ—НС» — 60 і Партії регіонів — 47 відсотків.

Найпідготовленішими до дострокових виборів, вважають експерти, є БЮТ — 27 відсотків, Партія регіонів — 24, меншою мірою «НУ—НС» — 12 та інші політичні сили. Кожен десятий політик переконаний, що жодна партія не була готова до дострокових виборів.

Сергій МЕЛЬНИК.

Торфобрикетний завод повинен працювати в інтересах України!

■ ЕНЕРГЕТИЧНА ЗАЛЕЖНІСТЬ

Про ситуацію, яка не «склалася» — як нерідко можна почути, — а яку «склали» цілком конкретні особи, причетні своїми особливими інтересами до паливної галузі, а отже, й до Ірванцівського торфобрикетного заводу, що розташований у селищі Кути Семенівського району на Чернігівщині, ми вже повідомляли в «Голосі України» від 7 вересня 2007 року.

Публікація спричинила певний резонанс і листи читачів; проблема знайшла відображення в передачі Радіо «Свобода» 13 вересня 2007 року. Читачі й слухачі вимагають додаткових пояснень цієї ситуації.

Арифметика «наївної» злочинності

На розвиток теми запам'ятаймо вісім показових цифр. Виробнича потужність підприємства становить 35 тис. тонн брикету на рік, що за обсягом вантажу дорівнює 600 залізничним вагонам, тоді як з наявних покладів торфу, що їх використовує завод, можна виготовити не менш як 50 млн. тонн брикету. Отож і поміркуйте, на скільки років вистачить цих покладів.

Проте впродовж останніх кількох років унаслідок заходів, організованих чернігівськими обласними чиновниками за підтримки столичних, виробництво торфобрикету на заводі зменшено в 3,5 разу, а замість місцевого торфобрикету, який має теплотворність (до 5800 ккал) і невисоку зольність (до 18 відсотків), на Чернігівщину завозиться донецьке низькосортне вугілля із зольністю близько 50 відсотків. До того ж тонна цього донецького вугілля коштує на 25—30 відсотків дорожче.

Водночас великого розмаху в області набули роботи з газифікації сіл: проектно-геодезичні роботи, прокладання труб, створення локальних мереж, встановлення обладнання тощо. І все це переважно із залученням особистих грошей селян, відповідно, з подальшою перспективою підвищення цін на російський газ, що ми спостерігаємо як сталу тенденцію, особливо після 4 січня 2006 року, коли було підписано сумнозвісну газову угоду.

Отака вона переконлива ілюстрація нашої енергетичної «незалежності» в окремо взятій області України.

А що з цього приводу думають компетентні особи, причетні до цієї ситуації? Почнемо з низів, з робітничого класу.

Петро Соболев, електрик: «Звичайно, ми, робітники, всього знати не можемо, проте кількамісячні затримки зарплатні давно стали нормою. Ще на початку року з приводу затримки виплати зарплатні 73 працівники заводу написали колективний лист до Семенівської районної прокуратури.

Оскільки завод не має прав юридичної особи, а ці функції виконує так зване підприємство «Чернігівторф», районна прокуратура переадресувала наш лист до обласної. Тільки-но це сталося, керівництво «Чернігівторфу» зникло разом із грошима, яких тоді було на нашому рахунку майже 300 тис. гривень.

Я особисто подав позов до суду, вимагаючи виплати зарплатні, але раптом, лише після шостого засідання суду, я дізнаюся про те, що мені й усім працівникам заводу ось уже впродовж кількох років не враховується поточний трудовий стаж, позаяк керівництво «Чернігівторфу» від 1 січня 2004 року припинило перераховувати передбачені законом кошти до Пенсійного фонду! Безсумнівно, це хочуть довести до банкрутства».

Тут треба пояснити принципову річ. Так зване підприємство «Чернігівторф» — це ніяке не підприємство, а розміщена в Чернігові контора з двома десятками клерків за столами при телефонах; зате вона має розрахунковий рахунок у банку, печатку і статус юридичної особи.

А справжнє підприємство — Ірванцівський торфобрикетний завод (тобто виробничі структури з промисловим устаткуванням та відповідні працівники, котрі добувають торф і виготовляють з нього брикет, а також управляють безперервним виробництвом та забезпечують функціонування робітничого селища) — розташовується за сотні кілометрів від Чернігова. І це справжнє підприємство офіційно називають філією. Філією чернігівської контори (?!).

Коли запахло прихватизацією

Етапи штучної «нейтралізації» торфобрикетної енергетики в Чернігівській області досить детально висвітлено в центральній пресі. Зокрема, газета «Голос України» від 3 жовтня 2003 року в розлогій публікації «Торфобрикет... збанкрутував?» докладно розповіла про афери, що ними, як тенетами, обснували Смолинський торфобрикетний завод.

Газета розповіла, як «Чернігівторф» за активної участі керівництва області спочатку перевів завод у статус дочірнього підприємства, а потім — філії. Розповіла про те, як обласна державна адміністрація під'єднала державний «Чернігівторф» до комерційного посередника «Чернігівоблпалива» (це вам нічого не нагадує?), який добре «нагрів руки» на реалізації продукції виробничників і водночас поставив «Чернігівторф» на межу банкрутства, а потім «фахівці» з Чернігівської облдержадміністрації підвели державний «Чернігівторф» (і Смолинський завод) під санацію, маючи на увазі наступну ліквідацію. И насправді Смолинський торфобрикетний завод було фактично ліквідовано.

Тоді, у 2003 році, газета повідомляла: «Якщо місцеві котельні перевести на опалювання брикетом, то це здешевить їх роботу в 3—4 рази!». І мала рацію, бо вже тоді тонна вугілля для мешканців області коштувала до 300 гривень, тоді як відпускна ціна тонни торфобрикету на заводі становила 85, а на складах комерційного посередника («Чернігівоблпаливо») — 140 гривень.

Торфобрикетною аферою займалася спеціальна робоча група парламентського Комітету з боротьби із корупцією і організованою злочинністю (голова комітету — В. Стретович). У доповідній записці від 10.01.2005 р. за підписом Олександра Луцика, помічника-консультанта народного депутата України Володимира Стретовича, читаємо: «Група осіб у складі Федора Лозяна — голови ВАТ «Чернігівоблпаливо» та його заступника Володимира Петренка, а також Сергія Проценка — заступника директора ДП «Чернігівторф» під протегуванням і прикриттям Андрія Дмитрієва — радника голови Чернігівської облдержадміністрації, створила стійку злочинну організацію з метою доведення ДП «Чернігівторф» до штучного банкрутства, викупу основних засобів у свою власність, розкрадання коштів з державного бюджету».

Як випливає з подальшого, за всім цим беззаконням проглядається фігура і безпосередня участь тодішнього голови Чернігівської облдержадміністрації Валентина Мельничука.

На підтвердження своїх висновків Олександр Луцик наводить 27 документально встановлених фактів злочинної діяльності зазначених осіб. Діяльності, яка має виразні ознаки злочинів, що підпадають під 16 (!) статей Кримінального кодексу, а серед них: ч. 1 ст. 255 «Створення злочинної організації», ч. 2 ст. 126 «Побиття і мордування», ч. 4 ст. 28 «Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією», ст. 218 «Фіктивне банкрутство», ст. 219 «Доведення до банкрутства», ч. 1 ст. 350 «Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок» тощо.

Було встановлено також високу вірогідність причетності керівництва міліції і прокуратури Чернігівської області до злочину, який кваліфікується за ч.2 ст. 256 «Сприяння учасникам злочинних організацій та приховування їх злочинної діяльності».

Зокрема, кричущими фактами цієї діяльності було судове рішення Господарського суду Чернігівської області про передачу майна державного підприємства «Чернігівторф» під контроль комерційної структури «Чернігівоблпаливо»(!) і завдання збитків підприємству «Чернігівторф» під час його санації(!), спішне поховання без розтину тіла несподівано померлого за дуже загадкових обставин директора ДП «Чернігівторф» М. Мовчана, непроведення судово-медичної експертизи та невстановлення справжньої причини його смерті, завдання значних збитків бюджету шляхом вчинення фінансових махінацій через посередницьку структуру ВАТ «Чернігівоблпаливо», факти фізичного та морально-психологічного насилля з побиттям осіб, котрі перешкоджали злочинцям, відмова співробітників міліції і прокуратури в порушенні кримінальних справ тощо.

(Закінчення на 14-й стор.).

Постанова Верховної Ради України

Про прийняття до розгляду проекту Закону України про Державний бюджет України на 2008 рік

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Проект Закону України про Державний бюджет України на 2008 рік (реєстр. № 4000), поданий Кабінетом Міністрів України, прийняти до розгляду.

2. Доручити Голові Верховної Ради України для підготовки проекту Закону України про Державний бюджет України на 2008 рік до першого читання створити робочу групу з двома співголовами — Першим заступником Голови Верховної Ради України Мартинюком А. І. та Першим віце-прем'єр-міністром України, Міністром фінансів України Азаровим М. Я. у такому складі: голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Макеєнко В. В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності Круглов М. П. та по три представники від кожної депутатської фракції.

3. При опрацюванні проекту Закону України про Державний бюджет України на 2008 рік до першого читання розглянути пропозиції народних депутатів України, висловлені під час представлення цього законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради України, та пропозиції народних депутатів України, комітетів Верховної Ради України і депутатських фракцій, подані Комітету Верховної Ради України з питань бюджету до 1 жовтня 2007 року.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
20 вересня 2007 року.
№ 1254-V.

У зв'язку з виключенням із списків вважати недійсним посвідчення помічника-консультанта народного депутата України Чмиря Ю. П. Трачука Олександра Миколайовича за № 180/15.

Управління кадрів.

НОВИНИ
СЕРЕДА, 26 ВЕРЕСНЯ 2007 ■ № 172 (4172)

Митники та співробітники СБУ запобігли контрабандному вивезенню з України комплектувальних до військової техніки на суму майже 280 тис. грн. *(УНІАН)*

Міністерство палива та енергетики України розробило програму скорочення споживання природного газу в Україні на найближчі 3-4 роки до 60 млрд. куб. м на рік. Про це повідомив міністр палива та енергетики Юрій БОЙКО *(Укрінформ)*

■ У НОМЕР

Суддю затримали за хабар

Рівне. Слідчо-оперативна група із працівників прокуратури Рівненської області та УСБУ затримала суддю одного з районних судів. Його звинувачують в отриманні хабара за винесення вироку, який не відповідає скоєному злочину. У його кабінеті проведено обшук, в ході якого й вилучили хабар. Проти судді порушено кримінальну справу.

Олександра ЮРКОВА.

Охоронців Президента знову визнали кращими

Крим. У Ялті завершився IX міжнародний турнір «Охоронець—2007». У змаганнях з багатоборства взяли участь більш як сто кращих охоронців. Уболівальники побачили, як працює спецохорона президентів Вірменії, Білорусі, Болгарії, Грузії, України, спецпідрозділи національної безпеки Індії, Казахстану, Македонії, Молдови, професіонали Московської академії охорони. Значний загін змагальників також склали команди «Альфа», «Беркут», «Титан», «Грифон» із різних регіонів України та охоронці банків. Переможцем, як і торік, стала команда Управління держохорони України, що забезпечує безпеку Президента В. Ющенка.

Віктор ХОМЕНКО.

■ ФОТОФАКТ

У Севастополі на березі Південної бухти відкрили пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам.

Микола МАГДИЧ. Фото автора.

На поклін до Холмської Богоматері

Волинська область. Уже одинадцять років, як у Луцьку перебуває чудотворний образ Холмської Божої Матері. Відтоді місто над Стиром оминають стихійні лиха і катаклізми. У свято Різдва Пресвятої Богородиці в обласному центрі відбулася традиційна проща мирян від кафедрального Святотроїцького собору до музею Волинської ікони, де нині зберігається святиня. Урочистий молебень біля ікони Холмської Богоматері відправив керуючий Волинською єпархією УПЦ Київського патріархату єпископ Луцький і Волинський Михаїл. Відзначимо, що чудотворна ікона Холмської Божої Матері — одна з найстаріших і найшанованіших у християнському світі. Перед іконою ставали на коліна великі князі, королі, гетьмани, тисячі й тисячі наших славних предків. Їй приписують багато чудотворних зцілень і діянь.

Микола ЯКИМЕНКО.

■ СПОРТ

Кошти для футболістів

У бюджеті на 2008 рік, прийнятому Кабінетом Міністрів, окремою графою позначене фінансування заходів, пов'язаних із підготовкою до проведення в Україні Євро—2012. На ці цілі в бюджеті передбачено 3 мільярди гривень.

Нагадаємо, що після дострокових парламентських виборів Кабінет Міністрів може змінити свій склад, і після затвердження виборів, наймовірніше, будуть внесені зміни і до бюджету.

Турнірна хроніка

Академічне веслування. Познань (Польща). Чемпіонат Європи. На цих змаганнях українські спортовці здобули лише одну медаль, але яку! Жіноча парна четвірка у складі Світлани Спирюхової, Наталі Губи, Олени Олефіренко і Тетяни Колесникової виграла «золото»!

Легка атлетика. Таленс (Франція). Турнір багатоборців Decastar. У чоловічих змаганнях Україна представлена не була. А от у семиборстві наші жінки виступили надзвичайно вдало. Перемогу тут святкувала срібна призерка чемпіонату світу Людмила Блонська (6437 очок). Другою стала ще одна представниця України Наталія Добринська (6238). Третя — росіянка Анна Богданова (6003).

Важка атлетика. Бангкок (Таїланд). Чемпіонат світу. У вазі до 69 кг українка Наталія Давидова виграла бронзову медаль, піднявши у сумі 244 кг (114+130).

Аби бажання, а робота буде

У нашій країні, по суті, немає проблеми безробіття. Але є дефіцит кваліфікованої робочої сили. З розширенням Євросоюзу кваліфікована робоча сила буквально «вимивається» зі Східної Європи. Україна — не виняток. Дуже важко протистояти цьому процесу старими методами. За словами міністра праці і соціальної політики Михайла Папієва, реагувати на ситуацію слід на державному рівні: піднімати зарплати саме кваліфікованим працівникам, а центри зайнятості повинні орієнтувати населення на найбільш потрібні на ринку праці спеціальності.

Саме цим і займатиметься недавно відкритий в Одесі Будинок праці. Це не просто нове приміщення, в якому розмістився міський центр зайнятості. Будинок праці діє за єдиною технологією обслуговування населення. Тут існує комп'ютеризована інформаційно-аналітична система.

— Можливості цього центру дають змогу швидко підшукати вакансії, що цікавлять клієнта, проконсультувати і допомогти у виборі нової професії тощо. Особливу увагу приділяємо роботодавцям. Вони — наші головні партнери, — каже директор Державного центру зайнятості Володимир Галицький. — Сьогодні роботодавець дуже вимогливий у підборі кадрів. Адже від людей, які прийдуть на виробництво чи у приватну фірму, залежить успіх всієї справи.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

З початку року більш як тисяча одеситів пройшли професійну підготовку і підвищили свою кваліфікацію завдяки службі зайнятості. Безробітні навчалися під конкретне замовлення роботодавців. В Одесі особливо великий попит на електрозварників, столярів, штукатурів, а також фахівці сфери послуг — перукарів, кравців, манікюрниць, кухарів, барменів... Від початку року майже п'ять тисяч мешканців міста отримали роботу, звернувшись до центрів зайнятості.

Такі, як в Одесі, Будинки праці цієї осені відкриваються у різних регіонах України: у Херсоні, Іванкові (Київська область) та ін. Та старань самих лише працівників служби зайнятості замало. Необхідне бажання працювати самих клієнтів. Михайло Папієв вважає, що варто змінити умови обліку безробітних у центрах зайнятості.

— Якщо людина тричі відмовляється від пропозицій працевлаштування, значить, робота їй не потрібна. І її слід зняти з обліку, — пропонує міністр. — Не секрет: часто, перебуваючи на обліку як безробітні, деякі громадяни займаються приватним підприємництвом. Приміром, тримають торгові точки на ринках.

Ольга ВІТЕР.

■ ДО РЕЧІ

Компанія «Майкрософт Україна» з участю Алчевського міського центру зайнятості відкриває в місті металургів центр із навчання безробітних комп'ютерних технологій. Це вже шостий центр, створений компанією в нашій країні в рамках проекту «Інформаційні технології в соціальній реабілітації».

Мета проекту — не тільки навчити людей, котрі залишилися без роботи, основ комп'ютерної грамотності, а й надати допомогу в розвитку ділової дисципліни та якнайшвидшої адаптації до умов сучасного інформаційного суспільства.

Алла АНТІПОВА.

Луганська область.

Вшанувати — вшанували, але пам'ятника не встановили

Працювати з нею мали за честь найвидатніші композитори, диригенти, співаки... Мова про Соломію Крушельницьку, спів якої свого часу чарував увесь мистецький світ. Вона — уродженка Тернопільщини. Цими днями тут святкують 135-річчя від дня народження землячки. У Тернопільському музичному училищі, що носить ім'я Соломії, відкрито кімнату-музей. Урочисто вшановували співачку у селі Білявинцях, де вона народилася, і у селі Білій під Тернополем, де промайнули її дитячі і юнацькі роки. Великий святковий концерт лауреатів премії імені Крушельницької відбувся в обласній філармонії. І все-таки видатна співачка заслуговує більшого. Принаймні пам'ятника на своїй малій батьківщині. Його передбачалося встановити в обласному центрі на початку вулиці, що носить її ім'я. Голова благодійного фонду «Соломія» Марта Подкович з усіх сил намагалася реалізувати цей проект, але забракло бюджетних коштів. Вона розповіла, що благодійну скриньку встановлювала і у фойє зали, де відбуваються сесії облради. Назбирали... менше десяти гривень. Зате народ свою землячку любить. Одне з найпопулярніших на Тернопільщині імен дівчаток — Соломія. Так би мовити, живий пам'ятник...

Любов ЛЕВИЦЬКА.

■ ФОТОФАКТ

Бард Олександр Ворох — колишній трудзагонівець — у Київському національному університеті технологій та дизайну під час виставки «Рух молодіжних трудових загонів. Від витоків до сьогодення» з нагоди святкування 45-ї річниці руху.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

За іванофранківцями стежитимуть відеокамери

Міська влада Івано-Франківська планує встановити в найбільш людних місцях обласного центру 40 камер відеоспостереження. Про це на зустрічі з місцевими дільничними інспекторами міліції повідомив іванофранківський міський голова Віктор Анушкевичус. На його думку, це мало б позитивно вплинути на стан правопорядку в місті. Міський голова сповістив і про рішення влади виділяти у споруджуваних новобудовах окремі приміщення для опорних пунктів міліції.

Вл.інф.

Послуги ресторанів та готелів дорожчають

З початку року послуги ресторанного та готельного бізнесу в Миколаївській області подорожчали на 8,6%. Харчування поза домом стало коштувати на 8,6% більше під впливом загострення цінової ситуації на споживчому ринку.

Вартість послуг, пов'язаних з короткотерміновим проживанням, зросла в ціні на 7%. Щодо готельного господарства, то основні чинники частих цінових змін у цій сфері — зміни тарифів на комунальні послуги та витрати на поточний ремонт. Вартість проживання однієї особи у двомісних номерах готелів Миколаєва у серпні в середньому становила 126,86 грн. за добу. Це значно перевищує середні ціни в готелях міст області: 37 гривень — в Очакові, 65 — у Первомайську та 75 — у Вознесенську.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

Подарунок земляків — нова карета «швидкої допомоги»

***Автопарк полтавської станції «Швидкої медичної допомоги» поповнився ще одним сучасним авто. Полтавське земляцтво Москви подарувало рідному місту автомобіль «Газель»* (на знімку).**

За словами головного лікаря станції «Швидкої медичної допомоги» Олександра Лавренка, ця машина має ряд переваг порівняно зі своїми попередниками. Зокрема, за інструкцією, на 100 км шляху використовується лише 11—12 літрів пального, тоді як інші автівки потребують 21—22 літри. Але найбільше дивує обладнання, яке коштує 30 тисяч грн. і дає можливість надавати допомогу пацієнтам у дорозі до лікарні. Сюди входять дефібрилятор (або електрошокер), електрокардіограф, пульсоксиметр (призначений для моніторингу процентного вмісту гемоглобіну, насиченого киснем), перетворювач 12В напруги на 220В, апарат для подачі кисню КІ-3Н, апарат для управління диханням, сумка з повним набором медикаментів, **повідомляє наш власний кореспондент у Полтавській області Дмитро СКОБЕЛЬСЬКИЙ.**

До речі, 15 автомобілів «швидкої допомоги» отримали медичні заклади Чернігівщини. Тепер поліпшиться транспортування хворих до лікарень в Добрянці, Острі, Короп, Семенівці та інших віддалених населених пунктах, **повідомляє наш власкор Сергій ПАВЛЕНКО.**

Фото Дмитра СКОБЕЛЬСЬКОГО.

Ліквідація радіоактивного смітника стане в 20 мільйонів гривень

У Костянтинівській районній раді (Донецька область) відбулися громадські слухання про надання інформації стосовно ліквідації радіоактивного джерела на території Іллічівської сільської ради.

Мешканці району стурбовані тим, що на промисловому полігоні приватного підприємства «Рута» навесні цього року було виявлено підвищений гамма-фон: на окремих ділянках — до 700 000 мікрорентген на годину, тоді як природна норма — до 25 мікрорентген на годину. Фахівці Інституту ядерних досліджень Національної академії наук, які обстежували полігон, встановили, що в епіцентрі радіаційного забруднення рівень випромінювання перевищував природний фон у 28 тисяч разів.

Як повідомляла наша газета, одразу було створено обласну комісію з ліквідації надзвичайної ситуації. Спеціалісти Державної корпорації «Радон» провели обробку радіоактивно забрудненої території спеціальним розчином, який перешкоджає розпиленню ґрунту. З резервного фонду обласного бюджету на першочергові заходи було виділено понад 200 тисяч гривень. І лише у вересні на пропозицію обласної державної адміністрації експертна комісія надала надзвичайній ситуації регіональний рівень. Це означатиме додаткове фінансування робіт.

За кошторисно-фінансовим розрахунком, для виконання робіт із ліквідації радіаційної аварії на території полігона необхідно майже 20 мільйонів гривень. Робочий проект виконують фахівці із Жовтих Вод Дніпропетровської області. Контейнеризацію та вивезення радіоактивного ґрунту проведуть одразу після розробки проектної документації. Як зазначалося на слуханнях, Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів проводить постійний моніторинг навколишнього природного середовища. За наданими результатами, перевищення припустимих норм води та повітря не встановлено. За даними управління водних ресурсів, у пробах води стоку балки Клебіна та річки Кривий Торець, розташованих поруч із полігоном, перевищень вмісту радіонуклідів цезію і стронцію не виявлено.

Ліна КУЩ.

В Росії новий уряд

Витримавши паузу в півтора тижня, Володимир Путін призначив новий уряд Росії. Однак нових облич серед вищих чиновників виявилося до образливого мало. Водночас російські феміністки тріумфують. Ключові міністерські крісла посіли жінки. Це міністр економічного розвитку Ельвіра Набіулліна і міністр соціального розвитку та охорони здоров'я Тетяна Голікова.

На своїх місцях залишилися віце-прем'єри Сергій Іванов і Дмитро Медведєв. Міністр фінансів Олексій Кудрін став ще і віце-прем'єром. Міністерство регіонального розвитку очолить Дмитро Козак.

Цікаво, що в новому уряді процвітає сімейність. Міністр оборони Анатолій Сердюков — зять прем'єр-міністра Віктора Зубкова, а Кудрін і Голікова — чоловік і дружина.

Всі інші поки що залишилися на своїх місцях. Наприклад, міністр з надзвичайних ситуацій і катастроф Сергій Шойгу рекордсмен. Він став міністром восьмого уряду і пережив шістьох прем'єр-міністрів уряду РФ.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

За фіктивними документами дешевше

Слідчі УСБУ в області закінчили досудове слідство у кримінальній справі, пов'язаній з незаконним ввезенням автомобілів.

Як повідомила прес-група цього управління, зареєструвавшись приватним підприємцем, Ігор М. разом з поплічниками налагодив зв'язки з німецькою фірмою, яка скуповувала машини, що були у вжитку. Підібравши на замовлення покупців бажані іномарки, виготовляв подвійний набір договорів купівлі-продажу: справжні — для німецького партнера і для надання прикордонникам транзитних країн, підроблені — для українських прикордонників та митних органів. Ціна у фальшивих документах занижувалася в три-чотири рази.

Незаконний бізнес перервали співробітники управління Служби безпеки під час чергової спроби незаконного переміщення через державний кордон України трьох вантажопасажирських автомобілів «Daimler Chrysler».

Олексій КАВУН.

Житомирщина.

У Вінниці продали... півострів

Третій у Вінниці земельний аукціон розпочався з продажу півострова Бригантина на Південному Бузі.

За гектар землі, цільове призначення якої — створення зони відпочинку, київський інвестор сплатить 4 мільйони 950 тисяч гривень, що на 10 відсотків дорожче від стартової ціни. На інший лот — 40 соток землі на перетині вулиць Гонти і Липовецької для виробничих потреб — стартова ціна (250 тисяч гривень) зростала під час торгів 23(!) рази. Шість претендентів на цю ділянку так конкурували між собою, що вартість сотки на околиці вийшла дорожчою, ніж у центрі міста. А ось третя земельна ділянка розміром 2,6 сотки під будівництво магазину чи кафе «пішла» з молотка задешево — 36,3 тисячі гривень, бо розташована у віддаленому районі. Виручені кошти будуть витрачені на реалізацію програм, корисних для міста і городян, заявив міський голова Вінниці Володимир Гройсман.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

■ ФОТОФАКТ

У Чернігові на будинку, в якому проживав кавалер чотирьох медалей «За відвагу» Андрій Павлович Месеча, відкрито меморіальну дошку на честь фронтовика-розвідника.

Фото Сергія ПАВЛЕНКА.

Махінаторів звільнять

Підприємства Прикарпаття через фінансові порушення завдали державі збитків майже на 17 мільйонів гривень. Такий підсумок перевірки їх роботи за вісім місяців цього року, яку провели працівники КРУ в області. Загалом, як повідомила прес-служба управління, 94 відсотки перевірених підприємств зробили свій «вклад» у цю суму. Також виявлено порушення на близько 355 мільйонів гривень, які не призвели до фінансових втрат держави. До винуватців застосують відповідні санкції. Зокрема, КРУ ініціюватиме звільнення з посад та розірвання контрактів з керівниками, які порушили фінансове та бюджетне законодавство.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

Ми нічого не знаємо про туберкульоз

Учора були оприлюднені результати дослідження громадської думки на тему «Сприйняття проблеми туберкульозу населенням України».

Корпоративний благодійний фонд провів його в рамках свого проекту «Зупинимо туберкульоз в Україні».

— У травні цього року, — каже Анатолій Заболотний, директор вищезгаданого благодійного фонду, — нами було прийнято рішення розпочати новий проект з боротьби з туберкульозом. Він розрахований на п'ять років. На його проведення виділяють 100 млн. гривень. Але перед тим, як приступити до активних дій, ми вирішили зібрати необхідні цифри — незалежні статистичні дані. В опитуванні взяло участь 2000 осіб по всій країні. Як показали дослідження, далеко не всі знають, що таке туберкульоз і як з ним боротися. Приміром, 55 відсотків респондентів заперечують імовірність власного зараження туберкульозом. І це при тому, що, за статистикою, щорічно від туберкульозу в Україні помирають більш як 10 тисяч осіб. А наймасовіший шлях поширення зарази — повітряно-крапельний. Також під час прес-конференції учасники не раз нагадували про існування «гарячої лінії» щодо туберкульозу. П'ять днів на тиждень, зателефонувавши за безкоштовним номером 8-800-503-0-800, будь-яка людина може одержати всю інформацію про цю хворобу: її основні симптоми, засоби профілактики і способи лікування.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

■ СВІТ КОРОТКО

БРАЗИЛІЯ

Бунтівники захопили заручників і висунули вимоги

Близько 500 ув'язнених тюрми в місті Манаус зчинили бунт, захопивши чотирьох заручників, серед яких —два викладачі тюремної школи. Бунтівники жадають від влади збільшення часу побачень з рідними, якіснішої юридичної допомоги, а також поліпшення санітарно-побутових умов утримання. За деякими відомостями, біля входу до будинку захопленої тюрми збираються родичі ув'язнених. Представники влади і правозахисних організацій ведуть переговори про звільнення заручників.

США

Іранського лідера зустріли протестами й оплесками

Президента Ірану Махмуда Ахмадінежада зустріли в Нью-Йорку протестами на вулиці й оплесками в залі під час виступу в Колумбійському університеті на «Форумі світових лідерів». Ахмадінежад запевнив аудиторію в мирних планах і праві всіх націй на застосування атома в промислових і дослідницьких цілях. Він нагадав, що саме США першими випробували ядерну бомбу на території Японії. Керівництво університету напередодні обіцяло наповнити аудиторію численними критиками й опонентами курсу Ахмадінежада. Однак, судячи з реакції залу, там виявилося чимало його шанувальників. Нагадаємо, що президент Ірану прибув у США для участі в 62-й сесії Генеральної Асамблеї ООН.

МЕКСИКА

Літак з тоннами кокаїну розбився у джунглях

Влада Мексики перехопила літак з 3,2 тонни кокаїну на борту. Машину помітили на півдні Мексики, після чого в повітря були підняті перехоплювачі. Переслідування закінчилося катастрофою непізнаного літака. Про загибель людей, котрі перебували на борту, не повідомляється, однак відомо, що пілота, якому, скоріше за все, вдалося катапультуватися, затримали. За версією влади, вантаж кокаїну направлявся з Колумбії на відомий курорт Канкун.

ЕВОЛЮЦІЯ ВЛАДИ

законодавча гілка

1.9 Довге відлуння референдуму-2000

Історія й досі замовчує, хто був автором ідеї проведення 2000 року референдуму. У різні періоди називали різні імена — «директора парламенту» Олександра Волкова і тодішнього Першого заступника Голови Верховної Ради Віктора Медведчука.

Однак, на думку автора, більш вірогідна версія стосовно першої кандидатури. І на це вказують кілька обставин. По-перше, за всіма ознаками підписи збиралися в час президентської кампанії, про що сказав сам Олександр Волков, і були однією з технологій агітації за Леоніда Кучму. Про це свідчить і набір запитань, які пропонували електорату. Юристи, за всіма ознаками, там і не ночували. Окрім того, ніхто не подумав над тим, як реалізовуватиметься народна воля. По-друге, надто мало часу минуло після реєстрації — за рішенням Печерського суду — ініціативної групи і подачею підписних листів до Центральної виборчої комісії. По-третє, з приходом на посаду глави адміністрації Президента Володимира Литвина розпочався процес відділення бізнесу від державного управління. Тому, щоб повернути вплив на Леоніда Кучму і свій кабінет на Банковій, Олександру Волкову і була потрібна спецоперація «Референдум».

Інша річ — імплементація його результатів в Основний Закон країни. Саме для цього і потрібний був Віктор Медведчук з його енергією і хваткою. Однак, як з'ясувалося з часом, він виявився не всесильним...

15 грудня 2001 — мітинг опозиції «Україна без Кучми» на Майдані Незалежності.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА (з архіву «Голосу України»).

Хід конем... невдалий

Як ми вже писали, кінець 2000 року виявився несприятливим для пропрезидентської більшості. Шоста сесія Верховної Ради третього скликання закінчувалася, а результати референдуму так і не вдалося імплементувати в Конституцію. Власне, тому було розроблено два варіанти розвитку подій. Про один ми писали в попередній подачі, і він таки ляже в основу сценарію внесення змін до Конституції. Інший озвучив Перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук. 15 січня на прес-конференції він висловив думку, що шоста сесія може продовжити роботу ще на тиждень, щоб імплементувати результати референдуму.

Однак 18 січня парламент прийняв постанову про утворення тимчасової спеціальної комісії з підготовки і попереднього розгляду законопроектів про внесення змін до Конституції за результатами всеукраїнського референдуму. Головою комісії обрали заступника Голови Верховної Ради Степана Гавриша.

Це відбулося на ранковому засіданні, а на вечірньому Степан Богданович уже робив доповідь не тільки про засідання комісії, а й запропонував розглянути три документи: закон про внесення змін до статей 90, 92 і 106 Конституції, проект постанови Верховної Ради і пояснювальну записку.

Степан Гавриш, зокрема, пояснив: «Цей проект був попередньо схвалений Верховною Радою 13 липня 2000 року, а перед тим... направлений до Конституційного Суду України для отримання висновку щодо його відповідності статтям 157, 158 Конституції України. Конституційний Суд... визнав цей проект таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Водночас Конституційний Суд висловив правову позицію стосовно низки положень законопроекту».

Голова комісії у своєму виступі ще раз деталізував зауваження КС і наголосив: **«Висновок Конституційного Суду містить і деякі інші правові позиції щодо змісту... законопроекту, які, зважаючи на статус Конституційного Суду — єдиного органу конституційної юрисдикції, є обов'язковими і для Верховної Ради».** А тому народним обранцям пропонувалося прийняти доопрацьований законопроект змін до Основного Закону. Щоправда, знову без зменшення кількості депутатів і без переходу Верховної Ради на двопалатність. Проте не обійшлося без поправок. А тому Степан Гавриш нагадав рішення Конституційного Суду: законопроект змін до Основного Закону, в який під час розгляду на пленарному засіданні були внесені поправки, «підлягає також перевірці Конституційним Судом України щодо відповідності цього законопроекту вимогам... статей Конституції України перед його прийняттям».

Щоб убезпечити законопроект від провалу, тимчасова спеціальна комісія запропонувала голосувати його постатейно. Однак хід конем виявився невдалим і народні обранці пішли на зимові канікули — імплементація результатів референдуму відкладалася на невизначений термін.

Коментуючи в «Голосі України» підсумки шостої сесії, керівник фракції Народно-демократичної партії у Верховній Раді Олександр Карпов на запитання «Чи вважаєте найвідчутнішою поразкою парламентської більшості... провал імплементації?» відповів так: «**Ця поразка** — свідчення не тільки суперечностей всередині парламентської більшості чи парламенту загалом... вона **свідчить про недосконалість нормативної законодавчої і навіть конституційної бази для проведення референдуму, втілення його результатів у життя, що й породило цю колізію.** А це проблема не тільки парламентської більшості, а й загальнодержавна. Почнемо з того, що референдум 16 квітня проводився за відсутності вдосконаленого закону про референдуми. Адже до сьогодні ми користуємося актом 1991 року, який багато в чому не віддзеркалює реалій сучасного життя. На жаль, **напередодні референдуму, визнаючи два запитання неконституційними, Конституційний Суд не розтлумачив цю проблему, хоча вона і тоді, і сьогодні лежить на поверхні. Повинні визнати: це також стало однією з причин невдачі 18 січня».**

Водночас Олександр Карпов визнав, що «референдумні формулювання» були не зовсім юридично чисті. Проте, на його думку, «**досягти якихось цивілізаційних зрушень... поза конституційним полем неможливо».** Він також звернув увагу на тлумачення Конституційного Суду від 9 червня 1998 року про внесення змін до Конституції: **«Висновок КС буде мати значення гарантії дотримання встановленого порядку внесення змін в Конституцію України і стабільності Конституції України тільки за умови його обов'язковості для Верховної Ради».** І визнав, що парламент мусив би врахувати зауваження КС до законопроекту змін до Основного Закону, але не зробив цього.

Вірус дестабілізації чи інструмент консолідації?

Зрозуміло, ініціаторам конституційної реформи довелося на деякий час відступити від своєї задумки. Однак зерна посіяно, і вони почали знову пробиватися у суспільній думці. Зокрема, заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш на сторінках парламентського видання у розмові з народним депутатом Сергієм Правденком сказав: «Що стосується нинішнього становища, то я визначив би його як третій етап розвитку України. Якщо перший був пов'язаний з політичним і правовим оформленням української держави, другий — зі створенням Конституції, то **третій, сьогоднішній, пов'язаний, вважаю, з визначенням довготривалої долі української демократії, її політичної перспективи. Сигналом для початку періоду став, хоч як це дивно, референдум.** Саме референдум підштовхнув загострення політичних процесів... По-перше. Народ на референдумі спробував визначитися з новими інституційними змінами, незважаючи на дуже короткий термін життя Конституції, яка чітко визначила державний устрій. І **спроба використати для цього неконституційні механізми, тобто внести зміни до Основного Закону на підставі лише проголосованих пропозицій ініціативних груп. Зрозуміло, у парламенті виникли деякі негативні оцінки цієї ситуації.** І парламент не зміг, не знайшов у собі достатньої волі, щоб внести ці зміни до Конституції, оскільки вони перебували за її рамками.

По-друге. Саме референдум вніс, так би мовити, конституційний вірус, оскільки на підставі референдуму народом було рекомендовано внести зміни до статті 90 Конституції, записавши норму про існування конституційної більшості. Вона, поза сумнівом, є визначальною для інституційної практики українського парламенту.

Але створення парламентської більшості без зміни конституційних форм утворення уряду, без впливу на формування уряду... справа дуже складна».

Водночас з'явилася думка про те, що треба провести парламентську реформу, оскільки Верховна Рада не мала істотного впливу на процеси, які відбувалися в країні. Про це йшлося, зокрема, на міжнародній науково-практичній конференції «Парламентаризм в Україні: теорія і практика», яку провів Інститут законодавства Верховної Ради. Його директор Віталій Опришко в інтерв'ю «Голосу України» зауважив, що треба домогтися, **щоб парламент як єдиний орган загальнонародного представництва міг реалізувати не лише законодавчу, а й установчу і контрольну функції. Окрім того, треба розвинути і вдосконалити правовий механізм взаємодії Верховної Ради з Президентом, Кабінетом Міністрів,** органами судової влади, зокрема Конституційним Судом, який забезпечував би узгодженість їх діяльності. На його думку, **«Конституція істотно обмежила засоби впливу парламенту на виконавчу владу».** Так, на конституційному рівні відмовились від контрольних повноважень парламентських комітетів, від права Верховної Ради висловлювати недовіру окремим членам Кабінету Міністрів. Віталій Опришко висловив переконання, що **«парламентська реформа повинна забезпечити повноцінне здійснення Верховною Радою України парламентського контролю в повному обсязі, сприяти зміцненню режиму конституційної законності в діяльності всіх владних структур»...**

У свою чергу Голова Верховної Ради Іван Плющ, виступаючи на урочистих зборах, присвячених п'ятій річниці Конституції, хоч і назвав Основний Закон «інструментом консолідації», зауважив: «...Пам'ятна «конституційна ніч» мала не тільки позитивні наслідки — із Конституції був вилучений ряд принципових положень, що обумовило її половинчатість, заклало суперечності, які постійно і дедалі виразніше дають про себе знати.

Значною мірою була порушена внутрішня логіка... законодавчого акту, в тому числі й особливо — в тій частині, що стосується повноважень і функцій гі-

4 квітня 2002 — депутати Верховної Ради 3-го скликання фотографуються на згадку біля будинку Верховної Ради в останній день роботи парламенту 3-го скликання.

Фото Віктора ПОБЕДИНСЬКОГО (УНІАН) (з архіву «Голосу України»).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА та Олександра КЛИМЕНКА (з архіву «Голосу України»).

28 травня 2002 — Володимир Литвин приймає поздоровлення після обрання його Головою Верховної Ради України 4-го скликання.

лок влади, взаємовідносин між ними.

Якби нам тоді вдалося на конституційному рівні досконало визначити функції законодавчої і виконавчої гілок влади, у нас не було б сьогодні конфліктів і суперечностей, які періодично виникають у реальному житті». І додав: **«А якщо говорити прямо, то за дискусіями довкола поділу влади, відносин між гілками і решти ведеться, як правило, хитра і підступна гра».**

Цікаво, що в цей період, 6—7 липня 2001 року, у Венеції (Італія) відбулося пленарне засідання Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія). На ньому обговорювали проект консолідованого висновку Комісії стосовно проекту закону «Про внесення змін до Конституції України» (автори С. Головатий, О. Мороз та інші. Про цей законопроект ми писали в попередніх розділах). На цьому засіданні, зокрема у дебатах, виступив і заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш. Аналізуючи запропоновані зміни, у тому числі із запровадження в Україні пропорційної системи виборів парламенту, Степан Гавриш звернув увагу, що у цьому разі ліквідовується представницький мандат і запроваджується імперативний, який належить не народному депутату, а партії. Він спрогнозував, що **це може «привести до виняткової концентрації влади в руках політичних корпорацій і їх лідерів, які переможуть на виборах».** А це може істотно вплинути на самостійність виконавчої влади. А **«концентрація в руках політичної більшості парламенту силових міністерств і відомств... може стати причиною політичних криз і загострення боротьби і в суспільстві, і в парламенті».**

Окрім того, Степан Гавриш висловив переконання, що **«прагнучи обмежити повноваження Президента України, автори законопроекту... наділяють політичну більшість в політично неструктурованому суспільстві авторитарними повноваженнями, яких немає зараз у Президента.** Скажу точніше. **Практично вся державна влада в цьому разі може бути зосереджена в руках політичної коаліції та її лідерів. При цьому інститут Президента стає декоративним і переважно представницьким».** На думку Степана Гавриша, зміни до Конституції, запропоновані народними депутатами, **«...здатні... розбалансувати відносно стабільне конституційне поле, істотно знівелювати інституційний баланс повноважень, солідарну систему функціонування державної влади».**

Почни спочатку

Відкриваючи восьму сесію парламенту третього скликання, Голова Верховної Ради Іван Плющ у своєму виступі сказав: «Схоже, вже на цій сесії ми можемо зробити перші кроки у змінах до Основного Закону держави. Хоча б якою досконалою вважали Конституцію України, проведені парламентські слухання з цього питання досить чітко підтвердили необхідність окремих змін. Тим паче, коли у нас є відповідні законопроекти вже на стадії другого, а то й третього читань».

Однак голова Конституційного Суду Віктор Скомороха у своїй публікації «На сторожі Основного Закону» звернув увагу на те, що «ніяких змін до Конституції парламент ще не вніс. **Очевидно, мова тут йде про боротьбу різних політичних сил.** І я у цьому зв'язку хочу підкреслити: Конституційний Суд України — вищий орган судової влади із захисту нашого Основного Закону, і ми повинні захищати його від непродуманих змін. Захист, зокрема, полягає в забезпеченні контролю за дотриманням відповідних конституційних приписів при вирішенні питання про внесення змін».

Проте парламент третього скликання закінчував свою каденцію, отож ніхто про внесення змін до Конституції і не думав. Більшість політиків готувалися до чергових парламентських виборів, які мали відбутися наприкінці березня 2002 року. На вулицях Києва спорадично проходили мітинги, які організовувала опозиція. Проте на урочистостях, присвячених десятій річниці референдуму на підтримку Акта про державну незалежність України, про необхідність імплементації результатів референдуму 2000 року несподівано знову заговорив Президент Леонід Кучма. І підкреслив, що зміни до Конституції будуть неодмінно внесені. «Якщо не сьогодні, то — завтра».

Його думку невдовзі підтримав і один із опозиціонерів, лідер Соціалістичної партії Олександр Мороз. В інтерв'ю «Голосу України» напередодні парламентських виборів, відповідаючи на запитання: «Якою... повинна бути організація влади у трикутнику Президент—парламент—уряд?», він сказав: «...Треба здійснити перерозподіл повноважень... Йдеться про те, що **уряд має виконувати домінуючу роль в організації економічного життя і взагалі реалізації внутрішньої політики. За такої моделі прем'єр фактично виконує роль канцлера.** Але при цьому він має бути підконтрольним парламенту... Отже принципово важливо, щоб парламент формував уряд».

Парламентські баталії у березні 2002 року фактично виграв блок «Наша Україна». Друге і третє місце посіли комуністи і блок «За єдину Україну». Далі розташувалися соціалісти, об'єднані соціал-демократи і Блок Юлії Тимошенко. Проте більшість переможців у мажоритарних округах увійшла до блоку «За Єду», який і почав диктувати свої умови решті політичних сил.

Головою Верховної Ради обрали лідера блоку Володимира Литвина. Його заступниками стали Адам Мартинюк і Олександр Зінченко. Цікаво, що лідер об'єднаних есдеків Віктор Медведчук згодом поміняв депутатський мандат на місце голови адміністрації Президента, яке, у свою чергу, залишив Володимир Литвин.

А вже 18 червня на сесії з черговим щорічним посланням виступив глава держави Леонід Кучма. У своєму виступі він, зокрема, зазначив: «...Країні потрібна діюча парламентська більшість, об'єднана чіткою політичною програмою, яка здатна солідарно голосувати за позиції цієї програми і тим самим формувати законодавче поле для проведення реформ і роботи уряду...

...Торкнуся ще одного питання, яке цікавить багатьох у цьому залі, — про процедуру імпічменту. Згоден, демократичний країні потрібні механізми парламентського контролю, які позбавляли б Президента можливості порушувати Конституцію й закони. Справа Верховної Ради прийняти відповідні закони. Але погодьтеся й ви — так само потрібні механізми, які давали б змогу переобрати недієздатний склад парламенту. Ви здогадуєтеся: я маю на увазі право Президента розпускати парламент, якщо він не здатний сформу**вати діючу більшість. Я сподіваюся, що ви... спроможетеся внести відповідні зміни до Конституції.** Адже саме цього вимагають результати всеукраїнського референдуму».

Проте, як показали подальші події, більшість народних обранців мала свій погляд на конституційні зміни. Голова Верховної Ради Володимир Литвин на зустрічі з колективом «Голосу України», зокрема, сказав, що він проти змін до Конституції заради змін. На його думку, **«це має бути виважений,** якщо хочете — точковий **підхід, який би виходив з об'єктивного, прискіпливого аналізу нашого розвитку від часу прийняття Конституції. Це мають бути найнеобхідніші зміни, доповнення чи уточнення. Для того, щоб не з'являлася спокуса переписувати закон під себе** і щоб забезпечити поступальний розвиток нашої країни».

Натомість лідер комуністів Петро Симоненко заявив, що зміни потрібні, і фракція розробила проект, який перебуває в Конституційному Суді. Він висловив переконання, що в Україні треба запровадити модель парламентської республіки, хоча — тимчасово — **комуністи можуть погодитися на парламентсько-президентську.**

Подібну думку висловила і лідерка БЮТ Юлія Тимошенко, яка заявила, що **«за умов парламентської республіки керівника виконавчої влади обиратимуть народні депутати. Тобто з'являться посередники між народом і керівником держави».**

За зміни до Конституції висловився і лідер «Нашої України» Віктор Ющенко. Однак він заперечив можливість імплементації результатів референдуму 2000 року в Основний Закон. Натомість запропонував спершу запровадити вибори на пропорційній основі, а потім закріпити законодавчо формування парламентської більшості, а значить, і уряду.

Таку думку висловив і Олександр Мороз, який повідомив, що фракція зареєструвала в парламенті проект змін до Основного Закону.

Лише лідер фракції об'єднаних соціал-демократів Леонід Кравчук був противником внесення змін, «оскільки вони не на часі. Окрім того, реально змінити Конституцію сьогодні неможливо».

Варто водночас звернути увагу і на таке. Закриваючи першу сесію, Голова Верховної Ради Володимир Литвин переповів народним обранцям історію Герцена, який потрапив у неприємну ситуацію у Франції під час антимонархічної революції. Він звернувся по допомогу до депутата Токвіля, який свого часу побував у США і написав книжку «Демократія в Америці». На що той, як написав Герцен, чемно розкланявся і сказав: **«Законодавча влада не має жодного права вступати у розпорядження виконавчої».**

Несподіваний поворот

Влітку того року в одному з видань з'явилася публікація про початок акції «Повстань, Україно!». Планувалося, що осінь 2002 року стане доволі гарячою. Особливо для президентської команди.

24 серпня 2002 року Президент Леонід Кучма звернувся до народу з нагоди 11-ї річниці незалежності. Це стало несподіваним поворотом в історії з імплементації результатів референдуму 2000 року. У зверненні він, зокрема, сказав: «Склалося так, що Україна сформувалася як президентсько-парламентська республіка, з усіма перевагами та вадами цієї системи. Мабуть, іншого шляху в нас не було. За умов відсутності демократичних традицій, при слабких політичних партіях Президент мусив брати на себе відповідальність за прийняття важливих рішень — у тому числі й насамперед — у питаннях економіки...

Але я переконаний: для подальшого розвитку країна потребує переходу до іншої системи — парламентсько-президентської республіки...

...Із запровадженням такої моделі має посилитися роль партій та структур громадянського суспільства...

...Роботу над відповідними змінами до Конституції треба розпочинати якнайшвидше.

Одним з кроків у напрямі політичної реформи має стати реформа нашого виборчого законодавства, яке має відповідати потребам парламентсько-президентської системи. **Іншими словами, нам необхідна пропорційна виборча система, але європейського зразка...**

... Я вже доручив створити робочу групу з розробки проекту політичної реформи і закликаю всі політичні сили, у тому числі опозицію, включитися в цей процес»...

Першим незгоду із запропонованою моделлю політичної реформи висловив лідер депутатської групи "Демократичні ініціативи" Степан Гавриш: «Бо, чесно кажучи, **перехід до суто парламентської держави, а саме таку модель мав на увазі Леонід Кучма, коли казав про парламентсько-президентський устрій, не може бути самоціллю для українців».**

А Віктор Ющенко у відкритому листі до Президента Леоніда Кучми («Голос України», 31 серпня 2002 року) писав: **«Як свідчить досвід більшості європейських країн, формування уряду на базі партії — лідера парламентських виборів, є державною традицією, нормою політичної культури. Для такого кроку не потрібні зміни до Конституції).**

Проте діяльність Верховної Ради заблокована. Парламент нині не являє собою незалежну гілку влади. Єдиний законодавчий орган так і не став центром прийняття стратегічних рішень, необхідних для політичного і соціально-економічного розвитку.

Причина паралічу парламенту в тому, що влада виступила проти волевиявлення громадян. Виконавча влада не витримала іспиту на демократію».

Натомість соціалісти, союзники «Нашої України» по опозиції, у своїй заяві, підписаній Олександром Морозом, висловили з приводу звернення Леоніда Кучми кілька парадоксальних тез. Зокрема, вони вважали, що пропозиції глави держави спрямовані на те, щоб заспокоїти громадськість політичною реформою, внести розкол у лави опозиції, утвердити зміни до Конституції, які дадуть можливість остаточно утвердити авторитарний режим на чолі з Л. Кучмою або його наступником. Соціалісти запропонували негайно створити комісію Верховної Ради за участю представників різних політичних сил і фракцій, розробити і прийняти протягом вересня 2002 року закон про концепцію політичної реформи тощо. Соціалісти підтвердили готовність до діалогу з Президентом в інтересах зміни системи влади. І водночас висловилися за проведення масових осінніх акцій.

Володимир КОРОЛЮК.
(Далі буде).

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН) (з архіву «Голосу України»).

24 серпня 2002 — святкування Дня Незалежності України на Майдані Незалежності. Того самого дня Леонід Кучма «просурмив» початок політичної реформи.

Квоти будуть до квітня

Сьогодні на своєму засіданні Кабмін планує подовжити квотування експорту зерна, запроваджене з липня через неврожай у зв'язку з посухою. Як повідомив напередодні події міністр економіки Анатолій Кінах, загальна кількість дозволеного для реалізації за кордон збіжжя у період з 1 жовтня 2007-го до 31 березня 2008 року не перевищуватиме 1,2 мільйона тонн.

Зокрема, зерноторговці зможуть реалізувати за межами нашої держави не більш як 600 тисяч тонн кукурудзи, 400 тисяч тонн ячменю, 200 тисяч тонн фуражної пшениці. Тепер, поінформував міністр, «з державною митною службою відпрацьовуємо, щоб під виглядом фуражної не пішла за кордон продовольча пшениця».

Анатолій Кінах вважає, що від регулювання зернового ринку можна буде відмовитися після того, як матимемо більш-менш точний прогноз врожаю-2008, тобто у лютому-березні, коли вимальовуватиметься ситуація на наступний маркетинговий рік.

За нинішніх цін навіть мізерні врожаї прибуткові

Хлібопекарі й надалі перекриватимуть збиткове виробництво соціального хліба за рахунок більш дорогих сортів. Про це повідомив віце-прем'єр Віктор Слаута **(на знімку — в селі Хохітва Богуславського району під час робочої поїздки по Київській області).** *Хоча і після виборів жодного стрибка цін на продукт номер один, вважає він, не повинно бути — зерна в державному резерві та Аграрному фонді вистачить до наступного року.*

— Чи зростатиме ціна на соціальні сорти? — це запитання ставлять мені постійно, — розповів віце-прем'єр. — Один кореспондент в Миколаєві поцікавився: «А ви самі оцей соціальний хліб їли?». Мовляв, чи не отруїшся часом? Скажу, що хліб цей зроблений за звичайною технологією — де кладеться борошно, дріжджі, сіль, запарюється. Як і раніше робили, без викрутасів. Це нормальний хліб. У супермаркеті є хліб — 25 грн. за кілограм — хто його бере? А соціальний — це нормальний хліб. За рахунок інтервенцій — в державному резерві, Агрофонді маємо значні запаси пшениці врожаїв попередніх років — борошно пекарям надається за цінами, що нижчі за ринкові, щоб тримати вартість хліба для масового споживача. А продукцію з борошна вищого гатунку, кондитерку, пряники й інше продавайте з прибутками, аби тільки розкуповувалось. За останні місяці хліб подорожчав на копійки. Середньозважені ціни по країні паляниці з борошна вищого сорту як були, так і є — 2,64 — 2,66 грн./кг, 2,16 грн. — з першого сорту, і 2 грн. — житньо-пшеничного. За соціальними видами хліба пильнуватимемо. Для виробників утримати ціни на соціальні сорти — не проблема. А на інші види — ціни будуть в межах інфляції.

Звісно, дешеве зерно колись закінчиться. Адже «якщо минулий маркетинговий рік стартував з ціною на продовольчу пшеницю в 500 — 600 грн. за тонну, то нинішній — з 1000—1100 грн. за тонну. А зараз і 1240 називають».

Віце-прем'єр вважає, що деякі керівники господарств невмотивовано підвищують ціни на пшеницю, не бажаючи реалізувати ані тонни зібраного до державних засіків. При цьому вони забувають про фінансову допомогу — нинішнього року як дотації сільгоспвиробникам на гектар посівів, зокрема зернових культур, надано майже мільярд бюджетних гривень. За ці кошти держава могла б під час жнив закупити до своїх засіків близько мільйона тонн пшениці.

У зв'язку з цим та нинішніми високими цінами на збіжжя аграрії мають зиск навіть за низької врожайності пшениці у 15 центнерів з гектара, впевнений віце-прем'єр. Вона, у зв'язку з посухою, переважала на півдні країни. За таких умов за ціни на зерно 1100 грн. за тонну рентабельність виробництва зернових становить 8,1 відсотка. А якщо господарство використовує сучасні технології і зібрало з гектара по 40 центнерів і більше (таких нинішнього року чимало у центральних і західних областях країни), то вже за ціни 800 грн. за тонну пшениці має принаймні 50 відсотків рентабельності, за 1200 грн. — понад 126 відсотків.

«Загнавши» ціну, на думку В. Слаути, можна отримати і 300 відсотків рентабельності, але цей ланцюжок потягне проблеми до тих самих сільгоспвиробників — вже у вартості ресурсів для АПК. Якою має бути ціна на зерно? Треба, щоб господарство від його вирощування мало сталий прибуток. Тож ціна — це собівартість плюс 30—40 відсотків рентабельності. Тобто 900—1000 грн. за тонну. Але за нинішніх умов тенденції до зростання диктує ринок, передусім світовий.

Записала Галина КВІТКА.
Фото автора.

Сьогодні у столичному «Експоцентрі України» відкриваються виставка-ярмарок «Київська осінь-2007» та спеціалізована виставка «Україна зернова-2007»

Спорудили ферму за останнім словом коров'ячої моди

■ **ПЕРСПЕКТИВА**

Новий молочний комплекс, який відкрився у Великій Ведмедиці, що у Шепетівському районі Хмельниччини, дивує тепер багатьох. Коли в напівзруйнованих приміщеннях розпочалися будівельні роботи, мало хто із сільського загалу вірив, що споруда так швидко постане. Акуратний, із заасфальтованими доріжками, клумбами і живописними полянками зі скульптурами комплекс нагадує швидше розважальний заклад, ніж ферму. Усе це стараннями колективу вдалось зробити лише за чотири місяці. Щодня тут працювало дві зміни у кількасот чоловік і ще одна нічна у півтори сотні будівельників. Таких темпів район не знав давно.

Ще одна новинка і для району, і для області — технічне оснащення ферми. Все тут зроблено за останньою «коров'ячою» модою: окремий зал для доїння худоби, практично повна автоматизація всього процесу, комфортні умови і для тварин, і для людей, котрі їх доглядають. Комплекс розрахований на 800 голів дійного стада, а доглядатимуть за ним лише 12 осіб. Така висока продуктивність праці дає змогу встановити і відповідну зарплату — від двох до п'яти тисяч гривень у недалекій перспективі. У перспективі тому, що комплекс лише починає набирати обертів. Адже, хоч як важко було провести всі будівельні роботи, це виявилось найпростішим завданням. Куди складніше укомплектувати молочне стадо. Селянам не треба розповідати: для того, щоб отримати добру дійну корову, потрібні не місяці — роки.

У Великій Ведмедиці старше покоління добре пам'ятає ті часи, коли на цьому самому місці діяв справді потужний молочно-товарний комплекс. Тамара Бойчук, котра 33 роки відпрацювала на фермі, пригадує, як шість доярок доглядали 400 корів. Півтори тисячі голів було на відгодівлі, а молодняку — й не перелічити, розказує жінка. Тоді Ведмедівка теж могла похвалитись передовими на той час молочними технологіями. Але все це, на жаль, давно минулось.

Останніми роками від потужного господарства залишились тільки рештки. Кілька десятків корів на фермі — от і все, що перепало у спадок новим господарям від колишнього молока. Тому й мало хто вірив, що буквально за кілька місяців все можна не тільки повернути, а ще й підняти на щабель вище. Однак «Сварог» свою марку потужного, а головне порядного виробника тримає. В корпорації відмовились від будь-якої спеціалізації, ведуть своє господарство комплексно, а звідси — і безпрограшно, прибутково.

— Сьогодні ми почуваємося комфортно, тому що є нормальна ціна на зерно. Приносять прибутки інші культури. Але в селі не може бути невигідним тваринництво. Спостерігаючи за ситуацією, коли виробники вкладають гроші в молокопереробні підприємства, забуваючи про сировинну базу, ми вирішили освоїти саме цей молочний напрям, —поділився своїми планами керівник корпорації Андрій Гордійчук. — Коли буде сировина, то збудувати переробні комплекси зовсім неважко. А в тому, що молоко у «Сварога» буде, можна не сумніватись. Нині тут активно працюють над тим, щоб заповнити новенькі ферми новоселами — гарним продуктивним стадом. Паралельно ведеться робота з реконструкції ще одного, потужнішого комплексу. У селі Вишневому вже викуплено в людей майнові паї, взято в оренду землю. Разом із відкриттям комплексу у Великій Ведмедиці тут розпочали реконструкцію старих приміщень. Сподіваються до початку квітня відкрити ще потужнішу ферму на 1200 голів.

У день відкриття нового комплексу до Великої Ведмедівки були запрошені не тільки аграрії з області, а й представники переробної промисловості, науковці, політики **(на знімку).** На власні очі вони могли пересвідчитися, що дуже скоро Ведмедівка, як і низка інших ферм «Сварога», дасть не просто молоко, а сировину вищого гатунку. Насамперед її планують використовувати на виготовлення сертифікованих дитячих молочних продуктів. Таких, що і вдома смачно і корисно їсти, і за кордон не соромно повезти на продаж. Уже тепер за середніх закупівельних цін на молоко трохи вище півтори гривні «Сварогу» пропонують не менш як 2,5 гривні за літр. Але навіть за таких вигідних умов вони не поспішають укладати договори: вкладені в господарство гроші повинні повернутись сторицею. Адже це не тільки прибутки корпорації. Це нові робочі місця і добрий заробіток для селян. Це перспектива подальшого розвитку підприємства. Це надія на те, що у землі з'явився нарешті справді дбайливий господар.

Ірина КОЗАК.
Хмельницька область.
Фото Олександра **ПРОКОПЕНКА.**

У лісовій глибинці

Кутки невеличкого села Грибова Рудня, в якому мешкають до 230 людей, ховаються в лісі. А в ньому грибів, як комарів!

— Це ваше село так названо, що у ньому їх стільки багато? — запитую Івана Руденка.

— Та ні, — відповідає. — У нас тут колись проживали Гриби. Вони тримали рудню. Виробляли метал. Оце нещодавно їхній нащадок дід Гриб помер... А інші виїхали. Тепер вже немає в селі Грибів...

Але, схоже, перш ніж почати цей промисел, засновники села успішно заготовляли гриби. Бо ж не випадково їх так колись прозвали.

І сьогодні ліс став для мешканців Грибової Рудні не лише пахучо-прохолодним сусідом, а й добрим годувальником.

— У нас немає ні бригади, ні підприємства, — каже завідувач клубу, сільський депутат Юрій Шевченко. — Якби не ліс, людям важко було б. А так збираємо ягоди, гриби. Якщо ходити до лісу регулярно, то можна в середньому мати тисячу гривень на місяць.

Йдуть у ліс і старі, і малі. Грибова Рудня починає провідувати грибні місця з шостої ранку. Коли я після дев'ятої навідався до однієї з крайніх сільських хат, то до мене вийшов зачумлений чоловік років 50. Я здивувався, що так рано чоловік був уже добряче п'яний. Його дружина пояснила, що він уже здав гриби і... на отримані гроші похмелився.

— А що тут казати, — зізнавалися інші жінки, — такого добра тепер скрізь по селах вистачає. Вони на пляшку грибів назбирають — і вже мають задоволення на день.

Хоч цьогорічна спека й знизила урожай білих грибів, лисички нечебто вродили рясно. Пройшов дощ — поспішай до лісу, не прогадаєш.

— Я за день, буває, назбираю одну-дві корзини лисичок, — хвалиться молода мама Надія Буленок. — А деякі молоді сім'ї, я знаю, гарні меблі купили за гриби...

Пенсіонера Володимира Гавриленка я зустрів на сільській вулиці (до речі, на ній 11 порожніх будинків, господарі їх повмирали!) з двома кошиками лисичок.

Тут також живуть люди...

Без газу та водогону

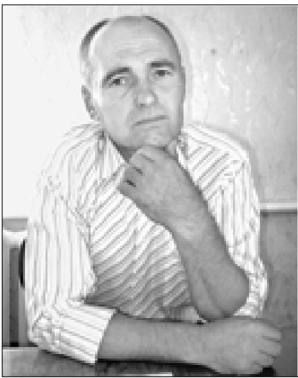
■ РЕАЛІЇ

1270 людей живуть у селах Синівської сільської ради Синів і Терентіїв Гощанського району. За Союзу багато мешканців цих сіл працювали в колгоспі імені Мічуріна. «Мічурінці», звичайно, не мали таких успіхів, як учений, іменем якого назвали господарство, але й не бідували. Села були кадровими донорами райцентру Гоща, коли там працювали маслозавод і решта установ. А ще синівці перші в районі продавали ранню картоплю і мали перші полуницю та черешню.

— На жаль, сорти ранньої картоплі вивелися, і вже не можемо претендувати, що ми, як колись, тут перші. Хоча картопля виручає селян — продають її на трасі. Як пощастить, то мішок за 80—85 гривень збувають, — розповідає секретар Синівської сільради Орися Хоменчук, яка на цій посаді чверть століття.

Траса Чоп—Київ нині стала найприбутковішим місцем. Тут «працюють» стихійні базарчики з ранку до пізнього вечора **(на знімку вгорі)**. Синівці продають свій нехитрий товар. А куди діватися?

— Фактично все село безробітне, — не приховує гіркого факту Синівський сільський голова Володимир Наумчук **(на знімку)**.

Колишній ветеринарний лікар обізнаний із проблемами своїх односельців, бо не раз бував у кожному дворі. Знають його як доброго господаря. Тому й обрали сільським головою. Але що може він зробити, коли власних доходів у бюджеті сільради аж 60 тисяч. Ще втричі більше треба дотації. Добре, що ПП «Моріон-Агро» та агрофірма «Мир» взяли колективні паї, то земля бур'янами не заростає. Все решта безгоспне. Хоч номінально ніби кожне з приміщень має свого господаря. Взяти хоча б торговельний комплекс **(на знімку внизу)** навпроти сільради. Перепроданий уже декілька разів, але ніхто так до пуття і не доводить нічого. Пусткою стоїть напівзруйнований будинок культури. Заростають кущами колишні приміщення контори колгоспу.

Але не це вважають тут головною проблемою. Проблема номер один — це газ. Точніше, його відсутність. Ось уже два роки, як прокладено труби по Синьову і Терентієву. Люди самі знайшли кошти, витратили більш як по 1200 гривень, щоб підвести труби до своїх домівок. А газу нема, хоча перед виборами обіцяли багато, аби лишень голосували за них. У селі кажуть: «Якби не вибори, то газ був би». Більшість надію поклали на народного депутата Павла Сулковського, який «пробив» кошти на газифікацію багатьох сіл у Гощанському районі. Але як то буде, тепер ніхто не знає.

Проблема номер два — водогін. У Синьові дві свердловини. Одна з них діюча і забезпечує 4 кілометри водопроводу. А друга — ні. Тобто 5,3 кілометра водогону сухі. Тут бракує труб, насосів. Торік закладено 600 тисяч гривень у районному бюджеті на розв'язання проблеми з водою, але коштів так і не виділили. Ті синівці, які мешкають біля траси Київ—Чоп, взагалі возять воду до своїх осель у бочках. Спробуйте-но напоїти худобу привозною водою.

Проблема номер три — дороги. Останнім часом через Синів їздять багато людей: до Липківського монастиря інакше не дістанешся від траси, як через Синів. Клацають зубами росіяни та поляки по синівській бруківці і дивуються, як не здогадалися до такої святині прокласти добру дорогу. Іноземцям невтямки, що європейська територія — ще не зовсім Європа.

Можливо, краще живе сільська інтелігенція? У Синівській школі молодих педагогів мало. І не тому, що не хочуть йти працювати. Немає вільних місць. За них міцно тримаються ті, хто міг би вже йти на пенсію. Але пенсія мізерна, то чому б ще не поповнити сімейний гаманець, вчителюючи?

Ось такі глобальні й локальні проблеми у Синьові Гощанського району. Тут також люди хочуть жити і добре, і красиво, бо життя ж одне.

Андрій БАБІНЕЦЬ,
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото Андрія БАБІНЦЯ.

«полюють»... на грибників

— Назбирав години за чотири, — хвалиться. — Який не який, а приробіток до пенсії буде.

Його родичка дуже насторожено поставилася до моїх розпитувань про грибну заготівлю. Загалом, й інші мешканці села про гриби розповідали неохоче, ніби займаються чимось незаконним. Зрозуміти їх можна. У невеличкому селі є «законні» точки з прийому лисичок, а є й «незаконні». Тобто одні їх господарі платять податок, а інші уникають це робити. Економлять якусь копійку. Не оформляються як приватні підприємці. Податкова тут проїхалася лісними селами і «навела порядок».

Останні новини з грибних регіонів нагадують зведення з «фронтів». «З метою виявлення, попередження та руйнування схем ухилень від оподаткування суб'єктами господарювання, а також фізичними особами» податківці перевірили наявність свідоцтва про державну реєстрацію у суб'єктів господарської діяльності та громадян, видом діяльності яких є збір, закупівля та подальша реалізація продукції флори та фауни. Як наслідок, на 12 осіб, які займалися цією справою, складено 12 протоколів про адміністративні правопорушення за ведення господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єктів господарювання. Протоколи про адміністративні правопорушення направлено до районних судів для винесення постанов у справах. У Ріпках викрито підприємця, який найняв без трудових угод 18 приймальників грибів. Тепер він платить податок з доходів фізичних осіб... У Городнянському такий «підприємливий» чоловік заплатив людям за гриби 23,5 тисячі гривень, а сплатив після перевірки 9,2 тисячі гривень податку!

Ось така грибна арифметика цьогорічного лісного урожаю. Що більше податкова згідно з чинним законодавством налягає на підприємців-«грибників», які розкрутили цей бізнес на півночі Чернігівщини, то дешевше сировина. Нині вона — 8 гривень за кілограм. А була ж і 12 гривень!

Держава добряче «кинула» ці віддалені села. А за те, що вони намагаються якось вижити, мають ще й податок сплатити! Парадокс!

...В Олександрівці Першій на будинку Антоніни Пасюк висить табличка «Грибоварний пункт». Сюди звозять гриби і з Грибової Рудні. Мої підозри, що заготівельниця відмовиться зі мною спілкуватися, не справдилися.

— Я законна, — одразу зізналася жінка. — Чого мені боятися? Я зареєстрована як приватний підприємець, плачу податок, розраховуюсь з Пенсійним фондом.

Антоніна Петрівна з 1983 року працювала заготівельником у райспоживспілці, а тепер займається грибною справою самостійно. Має десять приймальних пунктів. За її словами, закупляє в сезон до 10 тонн лисичок. Платить за кожен кілограм приймальникам гривню. Отож їй кіло лисичок вже обходиться в 9 гривень.

Показала дві обладнані холодильні камери (як комори-кімнати!), де можна зберігати по 500—1000 кілограмів грибів. Лисички за її телефонним викликом забирають на переробку до Житомира. Опеньки маринує в бочки.

— Їх потім залюбки закуповують ресторани, — хвалиться.

У неї по селах сільради ще шість конкурентів. Вони менш потужні. Однак кожен із заготівельників має свою нішу. З місцевою вчителькою Оленою Заморською намагаємося полічити їх сезонний «грибний урожай»: він вочевидь перевищує 50 тонн. Отже, це добра фінансова підмога жителям сільської глибинки. Шкода тільки, що й держава хоче заробити на цьому ще свій відсоток. Хоча з кожної проданої банки лисичок у магазині й так його має!

Сергій ПАВЛЕНКО.

Грибова Рудня
Ріпкинського району.

На знімках: пенсіонер Володимир Гавриленко щойно повернувся з лісу; заготівельниця грибів Антоніна Пасюк з онукою Мариною та сусідом Вовою прийняли свіжі гриби.

Фото автора.

■ ТЕНДЕНЦІЇ

Посіяли менше — зберуть більше

Хоча на Тернопільщині, навчені гірким торішнім досвідом з реалізацією солодких кристалів, посіяли коренів на 13 тисяч гектарів менше, цукру сподіваються взяти більше. Орієнтир — 240 тисяч тонн. Це на три тисячі більше, ніж торік.

Тепер цукроварні дедалі більше площ засівають самі. Приклад показують ВАТ «Чортківський цукровий завод» і створене ним сільгосппідприємство «Агрополіс». Таку само практику застосовує і Кременецький цукровий завод. Ці два підприємства (всього в області вісім цукроварень) вже розпочали переробку солодких коренів. На орендованих площах вони застосовують передові технології, потужну техніку, а головне — кошти використовуються цілеспрямовано. З кожним роком скорочуються посіви в індивідуальних селянських господарствах. Нині, за словами головного інспектора обласного управління агропромислового розвитку Миколи Білоруса, в області щонайменше 100 тисяч тонн нереалізованого цукру торішнього врожаю.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

■ ВТРАТИ

Не садять сади й виноградники

Цього року кримські сільгосппідприємства всіх форм власності планували засадити майже 2,5 тисячі гектарів: близько тисячі гектарів садів і понад 1,5 тисячі — виноградників. Але впорали лише 75 відсотків намічених обсягів. Жодного гектара із запланованих не було закладено в Білогірському, Ленінському і Первомайському районах. Лише трохи більш як 20 відсотків від належного сьогодні посаджено в Бахчисарайському, Нижньогірському і Роздольненському районах.

Якщо такими темпами триватиме відродження, справа ця розтягнеться на десятиліття, констатують спеціалісти. Вони з ностальгією згадують кінець вісімдесятих — початок дев'яностих, коли сади росли на 77 тисячах гектарів, а виноградники — на 75 тисячах. Господарства півострова тоді одержували в середньому понад 80 центнерів з гектара фруктів і 63 — винограду.

Відтоді площі скоротилися більш як удвічі, валове виробництво винограду зменшилося на третину, а фруктів — майже наполовину. Водночас обсяги розкорчовування садів і виноградників перевищили обсяги посадок аж у п'ять разів.

Віктор ХОМЕНКО.

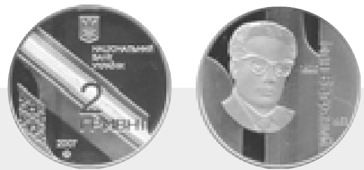
Крим.

СУСПІЛЬСТВО

СЕРЕДА, 26 ВЕРЕСНЯ 2007 ■ № 172 (4172)

Головне управління МНС України в Автономній Республіці Крим учора оголосило штормове попередження в Криму через очікуване погіршення погодних умов *(прес-служба МНС)*

Національний банк України ввів в обіг нову ювілейну двогривневу монету, присвячену українському публіцисту, поету, письменнику, політичному діячеві Івану Багряному *(Укрінформ)*

■ ПРЕМ'ЄРА

Анатолій Хостікоєв уперше зіграв у сучасному серіалі велику роль

Український серіал «Серцю не накажеш» стартував на каналі «1+1». Але ще до ефіру хітом з однойменною назвою стала пісня у виконанні гурту «Барселона».

Півроку шалених зйомок, побудов дорогих декорацій, причепурення акторів, а найбільше — спроба виконавця головної ролі Анатолія Хостікоєва увійти в образ справжнього олігарха — вийшли на екрани. Наші співвітчизники та й російські глядачі побачать, яким може бути суворий «хазяїн життя» у виконанні відомого українського актора. Бо це перша велика роль Хостікоєва у сучасному серіалі. До того ж саме його персонаж — король ринку нерухомості та сімейний деспот Григорій Варламов — зав'язує на собі всі інші сюжетні лінії. А вони здебільшого рухаються навколо шаленого молодого кохання, підступності, зради і врешті-решт помсти.

«Серцю не накажеш» — це адаптація успішного румунського серіалу «Сльози кохання». Там головний герой був справжній Дракула. Хостікоєв грає більш людяного чоловіка.

— Я вирішив для себе, що буду грати сильну людину, в якої, як і у всіх, свої больові точки, — зізнався актор.

Саме до цих «точок» належить його розбещена донька Настя, коханка і дружина суперника по бізнесу Марго (Ольга Філіпова) та донька бізнес-конкурента Олександра (Ольга Чурсіна). Для останньої «Серцю не накажеш» став доленосним серіалом. На зйомках Ольга закохалася у свого партнера Олексія Нагрудного (колишнього соліста гурту «Іграшки») і... побралася з ним.

Актори і герої досі продовжують розігрувати драму із розбитими серцями, адже зйомки серіалу тривають. Тож навряд чи хто скаже, чим може закінчитися ця неймовірна історія.

На знімку: кадр із серіалу.

Фото надано прес-службою «1+1».

Наші — сильніші!

■ ФЕСТИВАЛЬ

Таких аншлагів Одеський російський драмтеатр не знав давно. Цими днями тут проходив другий Міжнародний театральний фестиваль «Зустрічі в Одесі».

Щовесни до Санкт-Петербурга з'їжджаються російські театри близького зарубіжжя, а вже другий рік восени вони збираються і в Одесі. «Зустрічі в Одесі» продовжують «Зустрічі в Росії».

— У нашому чудовому місті, — каже директор Одеського російського драматичного театру, заслужений працівник культури України Олександр Копайгора, — є все. Єдине, чого не вистачало для повного щастя, — гідного театрального фестивалю.

Відкрили фестиваль господарі, одесити, виставою Олександра Марданя «Непристойна назва», епіграфом до якої стали слова І. Бабеля: «Добре вигаданій історії нема чого скидатися на справжнє життя. Життя щосили намагається скидатися на добре вигадану історію».

Коли на другий день пітерський Театр на Литейному знайомив одеситів із «Любов'ю і смертю Зінаїди Райх» (як відомо, одеситки за народженням), біля входу до приміщення Одеського театру вишикувалися «великі жебраки». Вони збирали гроші на майбутню постановку одеситами «Гамлета». На хвилиночку, як кажуть у Одесі, цими «жебраками» стали директор Московського театру ім. Єрмолової Марк Гурвич, він самий ще й голова Ради директорів театрів Москви, та його колеги — московські директори театрів. Неважливо, що зібраних грошей вистачить хіба що на капелюх Гамлета, головне — покуражитися: «Ну, в Одесі ми або як?»...

На «ура» приймали в Одесі п'єсу Олександра Борщагівського, котрий, до речі, здобув освіту в Київському театральному інституті, — «Король і Блазень» Ризького російського театру.

— Я вийшов от на цю одеську сцену вперше, — згадував художній керівник і директор Липецького театру драми ім. Толстого Володимир Пахомов, — рівно 50 років тому — день у день. Ах, як ми жили, як ми працювали! Але 33 роки тому мене благополучно «пнув під зад» секретар обкому, чому я тепер дуже радий... Але наскільки я радий тепер стояти знову на цій сцені — не передати словами!

Вони привезли виставу «Іван і Сара», яка йде на сцені Липецького театру з незмінним аншлагом.

Своєрідно прочитав п'єсу Дмитра Мережковського про останній день російського імператора Павла I режисер Ігор Ладенко і творчий колектив харківського «Театру 19».

А після перегляду смішної трагедії Олександра Марданя «Останній герой» Київського театру драми і комедії на лівому березі в постановці Дмитра Богомазова маститі московські критики заявили, що українські театри були набагато сильніші за інших.

За все це театральне «неподобство», яке називається II Міжнародний театральний фестиваль «Зустрічі в Одесі», спіголова оргкомітету фестивалю, директор Одеського російського драматичного театру Олександр Копайгора першим в Україні одержав Золоту відзнаку СТД Росії і почесний диплом за підписом Олександра Калягіна.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Одеса.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Москвичі слухали українські пісні і плакали

У Москві з великим успіхом пройшли гастролі Луганського обласного академічного українського муздрамтеатру. На сцені Театру на Малій Бронній луганчани показали дві вистави і програму «Театральні фантазії» з уривків кращих постановок.

— Ми вирішили грати вистави українською мовою, — розповідає художній керівник театру Михайло Голубович. — Це принципово. У російській столиці живе багато вихідців з України, і ми хотіли нагадати їм про батьківщину, про пісні, які вони колись співали, про мову, якою розмовляли. Такого успіху просто не очікували. Після вистав люди не залишали зал, співали українські пісні і плакали. Це було дуже зворушливо...

— Ми привезли кращі роботи: «Ніч на Івана Купала» і «Свіччине весілля», — каже головний режисер театру Володимир Московченко. — В останній виставі багато українських діалектизмів, їх навіть наші глядачі не завжди розуміють. Москвичі на подив сприйняли і зрозуміли цю мову.

За відгуками критики, луганські артисти працюють на високому професійному, а не провінційному рівні. Гастролі відбулися завдяки допомозі Луганської облради, яка з державного бюджету виділила 150 тис. грн. Луганчанам навіть заздрили артисти Театру на Малій Бронній: через фінансові проблеми вже багато років вони гастролювали не можуть.

Алла АНТІПОВА.
Луганськ.

Сто сімей за одним столом

■ РОДИНА

Традиційно в «оксамитовий сезон» у приазовському Генічеську проходить фестиваль національних меншин. Цього разу яскраве свято під назвою «Таврійська родина» було ювілейним — десятим.

Хоч відлік його починається ще з 1993-го, але був час і тривалої перерви: ніхто не приїздив через брак коштів і спонсорів. Друге дихання надали святу наполегливість начальника управління культури райдержадміністрації Людмили Фролової та підтримка тодішнього голови РДА Олександра Гонтаря.

До честі й нинішніх керівників — голова райради Сейтумер Німіттулаєв та голова РДА Валерій Дронов, котрі разом представляють інтереси найвіддаленішого району Херсонщини в обласній раді, доклали максимум зусиль, щоб ювілейний захід став справжнім святом великої багатонаціональної родини.

— Це символічно — нагадати, що Україна багатонаціональна держава, — зазначає Валерій Дронов. — Таврія — край переселенців, починаючи з Еллади і закінчуючи останньою репатріацією репресованих народів. Людина, яка живе на землі й приносить їй користь, має бути прийнята до родини. Ми пишаємося тим, що Приазов'я — земля, гостинна для всіх.

Про те, як розширилася географія та етнографія фестивалю, можна судити за його учасниками нинішнього року: ансамбль пісні й танцю ромів «Братство» з Поділля, вокальний ансамбль греків «Кенурія архі» з Харкова, незрівнянний у своїй співочій манері польський «Ретро» з Волині. Далекий чукотський «Певек» привіз в Таврію мистецтво народів Крайньої Півночі. Славнозвісні гуцульські музики представляв вже відомий «Ямгорів» із села Серафинці, що на Івано-Франківщині.

Найбільш «масовою» була болгарська община. Справжньою «родзинкою» став ансамбль «Ганга» із Запоріжжя, посланець індійського етносу.

Усіх зібрав приазовський Генічеськ. Найвидовищнішим було «виставляння» національних подвір'їв. Кухарі старалися, гостям підносили пироги, галушки, пельмені, манти, драники...

Тут звучало кільканадцять мов, а зрозуміло було одне: вітер «схід—захід» — то не напрямок для фестивального Генічеська!

Алла БРУСИЛОВА.
Херсон—Генічеськ.

Музичний супровід для майбутніх управлінців

Шість років тому розпочалася співпраця Донецького обласного відділення Національної Всеукраїнської музичної спілки та Донецького державного університету управління. Майбутні фінансисти, менеджери та правники виявилися вдячною та освіченою аудиторією.

— Щороку ми проводимо в університеті кілька заходів, один із них — у Міжнародний день музики 1 жовтня, —розповіла голова обласного відділення спілки Тетяна Дорогавцева. — Цього дня обов'язково — великий джазовий концерт. Традиційними стали концерти пам'яті Т. Шевченка — їх веде народний артист України Тарас Микитка. Коли він декламує вірші Кобзаря, в аудиторії така тиша, що, здається, можна почути, як пролетить муха!

У стінах університету управління виступали хор Донецького музучилища, інструменталісти Донецької музичної академії, зразковий дитячий хор «Ліра» (м. Докучаєвськ), квінтет солістів «Мелодія» (керівник — заслужений діяч мистецтв Володимир В'язовський). У вузі створено центр естетичного виховання, ним керує Тамара Ліпатова. Завдяки такій співпраці творча молодь має можливість виявити свої таланти. Причому деякі майбутні управлінці всерйоз підвищують майстерність. Наприклад, Юлія Макаревич одночасно є студенткою і університету управління, і музичної академії.

— Університет управління, який нещодавно відзначив своє 15-річчя, співпрацює із багатьма творчими організаціями, — каже Т. Дорогавцева. — Ректор вузу Станіслав Поважний та проректор із виховної роботи Анатолій Омельянчук дбають про відродження духовності, про гармонійний розвиток особистості. Студенти мають змогу знайомитися із кращими здобутками митців області. Отже, майбутні менеджери зростатимуть духовно багатими людьми.

Ліна КУЦ.
Фото автора.

Дві гілочки вишні

■ ТЕОРЕМИ БУТТЯ

Цей тест Олена не проходила, та якщо уявити її поведінку в заданій ситуації, все, вочевидь, може бути так. Із запропонованих їй квітучих гілочок нашої вишні і японської сакури вона вибрала б вишню — рідну, просту, зрозумілу. А поруч поставила б сакуру — зворушливий символ Країни східного сонця. Такий вибір не був би випадковим. У житті все закономірно.

Знайомство

Це було в Братиславі. Він привернув увагу своїм незвичайним виглядом: невисокого зросту японець був обвішаний фотоапаратурою, штативами і чохлами. Власне, Олена подивилася на нього скоріше з цікавості а, можливо, з суто жіночого кокетства, ніж з інших міркувань. Тим паче, що хлопець швидко сфотографував її в різних ракурсах. Така увага трохи бентежила і водночас породжувала якусь упевненість у собі. Ансамбль духовної музики «Ангелюс» виступав тоді на головній площі Братислави й зібрав чимало глядачів. Середньовічна музика та костюми дуже органічно доповнювали архітектуру старого міста і створювали особливу атмосферу, настрій не тільки глядачам, а й молодим артисткам і, мабуть, японському фотографові, котрий, побачивши таку колоритну групу музикантів, знімав і знімав, змінюючи фотокамери.

Японця звали Такаші Ітозава. Він подорожував Канадою, Ірландією і тепер повертався додому. Але колись планував об'їхати країни Східної Європи і через Італію дістатися Японії. У Братиславі Такаші затримався на три дні. Треба ж було такому статися, що п'ятеро дівчат з «Ангелюса» дорогою на гастролі до Франції теж змушені були затриматися в цьому місті. Олена дуже добре знає англійську мову, вони з Такаші зуміли поговорити. Не призначаючи одне одному побачення, почали зустрічатися щодня. Такаші приходив на площу, слухав їхні концерти. Коли прощалися, Олена подарувала Такаші касету з репертуаром «Ангелюса». Вона й забула, що там був записаний її телефонний номер у Луганську.

Додому приїхала нескоро. Напруга, втома, пов'язані з гастролями, трохи стушували враження від знайомства з Такаші. Про нього нагадали батьки, зустрівши дочку на вокзалі:

— Оленка, поки тебе не було, увесь час телефонував якийсь японець. Запитував англійською, на яку адресу вислати фотографії.

Олена, звичайно, зраділа дзвінку Такаші. Зізнатися, передусім спрацювала думка, що тепер у неї є знайомий фотограф із самого Токіо! До того ж цей знайомий хоче приїхати до неї і вже оформляє візу в Україну. Вона ніяк не очікувала такого повороту подій. Вони з Такаші почали листуватися через Інтернет, а по суті, — знайомитися. З'ясувалося, що в них однакові смаки: вони люблять ту саму музику, читають книжки світових класиків. Послання Такаші були дуже цікаві. Він розповідав про свої подорожі світом, про зроблені відкриття людських душ, доль. У неповні двадцять років він виїхав з дому і шість років прожив в Австралії, працював у Канаді, Ірландії, в інших країнах. Україна приваблювала Такаші своєю загадковістю, самобутністю і невідомістю. А ще тим, що тут жила Олена.

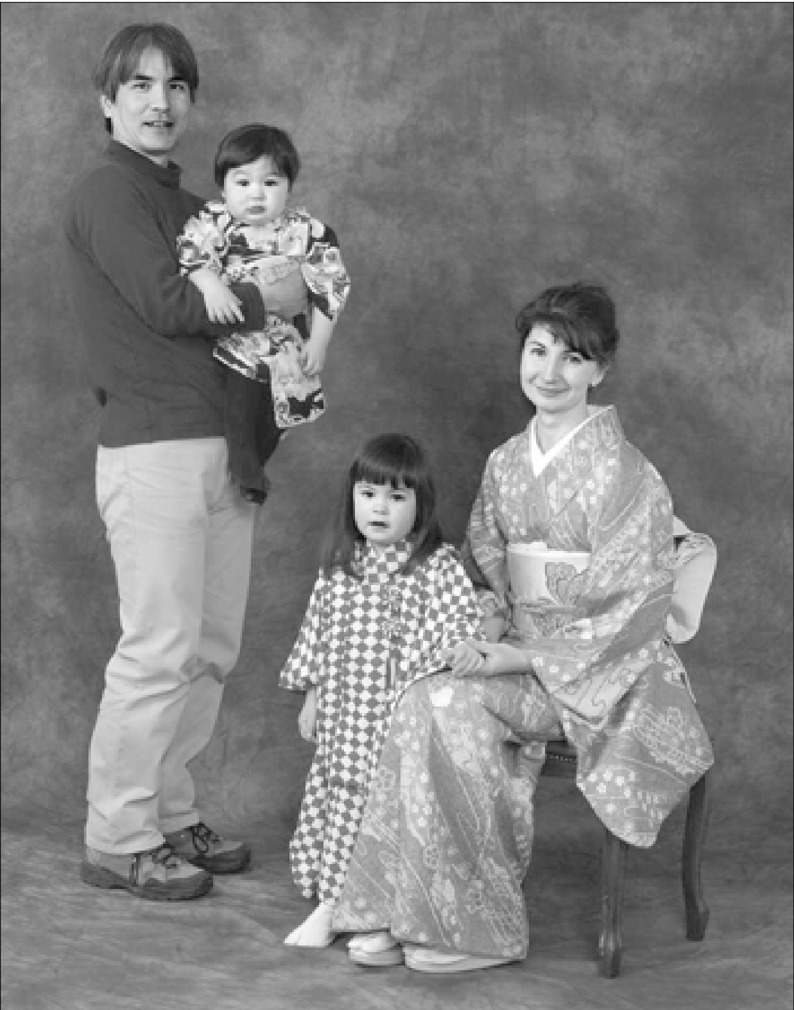
До Луганська Такаші приїхав через два місяці після активного листування. Але пробув тут недовго. Олена їхала до Рима вчитися, а в її друга була своя робота в Токіо. Минув час, він приїхав до Рима, забрав Олену, разом вони повернулися до Луганська. Це було у 2001 році. До свого прізвища Олена Швець додала японське — Ітозава і, наче жартома, почала називати себе японською дружиною.

Дружина іноземця

Молода родина живе в Луганську, у квартирі, що їм залишили батьки Олени. Про переїзд до Японії мова не йде й досі. В Токіо дуже дороге житло, купити яке вони не зможуть навіть у віддаленій перспективі. Крім того, Олена вважає, що такої системи дошкільного виховання, яку Україна отримала у спадок від колишнього СРСР, немає в жодній країні світу (крім, зрозуміло, колишніх радянських республік). Для родини, де підростають двоє дітей, це дуже істотний чинник. Ще одна причина того, що живуть у Луганську, стосується саме Такаші.

— Я думаю, що мій чоловік полюбив Україну, — каже Олена. — Так, полюбив, попри соціальну невлаштованість, непередбачуваність політики та складнощі, пов'язані з побутом і мовою. Подивіться на його знімки. Вони просякнуті світлом і теплом. Однозначно, Такаші любить Україну. Чи надовго залишиться тут? От про це мені поки що важко сказати... Швидше за все, він «завис» між небом і землею, між Японією й Україною, тому психологічно йому дуже важко.

Важко і Олені. Бути дружиною іноземця непросто. Різні культура, релігія, різний, скажімо так, фундамент, на якому будуються сімейні стосунки. Різна мова. Олена не вчить японську, Такаші — російську. Просто поки що в цьому немає потреби. Чоловік і жінка розмовляють англійською, але хіба в такий спосіб можна передати всі відтінки почуттів і настроїв? Навіть у простому. Дружина, наприклад, може сказати чоловікові: «Дурненький ти мій!..» І в це, здавалося б, образливе слово вкласти море своєї ніжності й любові. А спробуй це сказати англійською мовою, та ще японцю! Для нього таке звертання звучить, як найобразливіше, це може навіть обурити. Всі ці тонкощі Олена осягала кілька років, та й сьогодні доводиться бути обережною, остерігаючись ненавмисного кроку. А взагалі, їхня родина спілкується трьома мовами — російською, англійською і трохи японською. В Олени з Такаші — двоє діток і обох назвали японськими іменами. Дівчинку, якій незабаром буде п'ять рочків, — Ріка (запах мудрості), а сина — Наокі (той, що випромінює світло). З мамою діти спілкуються російською, з батьком — англійською і трошки вчать японську.

Фото із сімейного архіву.

Такаші та його сім'я.

Чи полюбила Олена Японію

За шість років шлюбу вона побувала там двічі. Ітозава-старші — середньостатистична японська родина, мають непогану квартиру в Токіо. Мама Такаші — майстриня з виготовлення кімоно, а батько — колишній будівельник, він уже на пенсії. Українську невістку прийняли добре, визнали. За звичаєм цієї країни в день одруження наречена має обов'язково одягнути кімоно. Під час свого першого візиту, коли відбувалося знайомство з родичами чоловіка, Олена довідалася про японські традиції багато цікавого.

З'ясувалося, що кімоно — дорогий одяг, який може собі дозволити далеко не кожна японка. Йдеться про традиційне кімоно, виготовлене зі спеціального шовку і зшите руками без застосування якихось механізмів. Справжнє кімоно може коштувати 10 тис. доларів і більше. Свекруха Олени працювала над виготовленням такого одягу, тож Лена одержала його напрокат. Одягнути кімоно досить непросто. Та допомагала свекруха, тож Олена вбралася за сорок хвилин. Її фігуру замотували так, щоб у результаті у верхній частині тіла не було ні западин, ні бугрів. Це ціле мистецтво. Перетворившись на кокон, що закінчувався складною японською зачіскою, Олена ледве змогла дійти до авто і, змучена такою скованістю рухів, одразу впала на сидіння, бо ні зігнутися, ні тим паче сісти, хоч як намагалася, не змогла.

Свого такого одягу в Олени поки що немає, а от діти одержали його у спадок від родичів. Ріка одягає японський одяг зі скандалом, а дворічний Наокі — з великим задоволенням. Самурай, одне слово.

Перед поїздкою до Японії Такаші, зрозуміло, багато розповідав дружині про японські звичаї і традиції, про те, як їй поводитися. Наприклад, за будь-яких обставин у японців не прийнято торкатися співрозмовника під час бесіди. За інерцією їй хотілося простягнути під час знайомства руку, довірчо взяти співрозмовника за лікоть. Але потім звикла. Звикла також до манери земляків Такаші не дивитися людині в очі. А спершу було незвично, коли їй підносили дарунки, говорили приємні слова, але при цьому дивилися кудись убік. Для Олени, яка виросла в країні з іншими традиціями, саме контакт з очима співрозмовника є основою спілкування. В них — почуття, думки, настрій. Японці свої думки зазвичай приховують. Для Олени це важливо ще з однієї причини.

Спочатку вона не надала великого значення традиційному запитанню друзів і родичів Такаші про те, як і де вони познайомилися. Це здавалося звичайним виявом цікавості. Однак усе було зовсім непросто. Одного разу Такаші зізнався: йому іноді не хочеться говорити, що його дружина — українка. Жінок з України японці не люблять. Це через тих наших співвітчизниць, які працюють у публічних будинках і взагалі поводяться надто зухвало в чужій країні. Тому коли Такаші каже про те, що Олена — українка, його знайомі насторожуються: а де ви познайомилися?

Одне слово, визначаючи своє ставлення до Японії, Олена говорить:

— Я достатньо поїздила світом, бачила різні країни, різні культури. Японія — дуже красива країна, але... не моя. Не знаю, чому. Зате з упевненістю можу сказати, що закохана в її людей. І в японців.

Виховання по-східному

Восени в Країні східного сонця буде велике свято, а Ріці виповнюється п'ять років. Цей період родина планує провести в Японії, а поки що Олена і Такаші роблять ремонт у своїй трикімнатній квартирі й виховують дітей. Донька й син схожі на батька, але за характером — різні. Ріка більше має слов'янських рис, але японську граційність і витонченість, внутрішню японську стриманість, але слов'янський темперамент.

— А Наокі в нас — справжній японець, — з певною гордістю каже Олена, — самурай. Він любить дивитися японські мультики, слухати японські казки і пісні, з якими його знайомить Такаші. Діти вчать японську, щоб їм було простіше спілкуватися з токійськими дідусем і бабусею. Ми виховуємо дітей за своєю методикою. Чомусь серед наших людей існує інформація про таку японську систему виховання, суттю якої є вседозволеність. Тобто — дитина не знає слова «не можна», їй все дозволено: бити посуд, розкидати їжу. І до того ж не карають. Одразу можу сказати, що це неправильний стереотип. Така методика виховання належить одному японцеві, що її пропагує. І тільки.

Взагалі в Японії дітей до п'яти років, тобто до того віку, коли вони починають контролювати свої дії, не обтяжують такою кількістю заборон, як у нас. Дитині дається певна свобода дій, але є низка твердих заборон. Наприклад, не робити боляче іншому. Японці традиційно створюють дитині таку ситуацію, щоб вона не порушувала встановленого порядку. Наприклад, вони не поставлять дорогу кришталеву вазу на телевізор, біля якого грається малюк, тому що він ненароком може її звалити. У нас може бути навпаки. Замість того, щоб забрати дорогу річ, ми постійно забороняти́мемо дітям гратися там, де їм найбільше цього хочеться. Система виховання дітей у нашій родині будується на такому принципі: чим менше заборон, тим суворіше їх треба виконувати.

Такаші й Олена часто бувають у від'їздах, тож обов'язки ділити не доводиться. Під час відсутності дружини Такаші готує (зрозуміло, японську) їжу, наглядає за дітьми, господарює. Але не тільки діти об'єднують чоловіка і дружину. По суті, вони разом працюють. Крім репортерської посади в японському журналі, Такаші викладає фотосправу в інституті культури, а Олена поруч — перекладає лекції на російську. Крім цього, вона працює науковим редактором одного видавництва, перекладає з англійської на російську і навпаки — статті та книги з медичної тематики. Вона має дві вищі освіти — лінгвістичну і медичну. Як редактор, працює вдома, тож має можливість більше часу присвятити дітям і чоловікові.

За японською традицією, щоб людині щастило в житті, їй треба подарувати тисячу паперових журавликів. Коли в Братиславі Такаші прийшов послухати другий концерт ансамблю з Луганська, він приніс скриньку, в якій лежали п'ять маленьких паперових птахів. На їхнє виготовлення Такаші витратив півночі, висловивши цим щире дружнє почуття всім п'ятьом дівчатам та окремо — одній з них. За шість років подружнього життя Олена вже навчилася робити журавлів, але тисячу цих вісників щастя чоловік і дружина поки що не зробили. У них усе ще попереду.

Алла АНТІПОВА.

На Покрову відкриють клуб і новий стадіон

14 жовтня відчинить двері після ремонту Будинок культури в смт Олександрівка Вознесенського району, що на Миколаївщині. За словами селищного голови Михайла Багрина, понад десять років Будинок культури був у непридатному стані. Нині з'явилася можливість спрямувати кошти на ремонт будівлі та внутрішніх приміщень. Це пов'язано з тим, що почали працювати та наповнювати місцевий бюджет підприємства, які розміщені на території селищної ради.

Щоб перетворити колишній сільський клуб на сучасний центр відпочинку для молоді, минулого року сільрада виділила 400 тисяч гривень, у цьому — близько 300. До речі, в Олександрівці проживає 3,5 тисячі молодих людей віком до 35 років, які не шукають кращої долі у великих містах, а залишаються в рідному селищі завдяки гарантованій роботі. З відкриттям Будинку культури, вважає селищний голова, у молоді з'явиться можливість розумно і корисно проводити свій вільний час. Утім, для остаточного завершення ремонту необхідна ще значна сума.

Водночас, в один день з відкриттям Будинку культури, на свято Покрови Пресвятої Богородиці в Олександрівці відкриється і новий стадіон. Тож для місцевої футбольної команди «Олександрівка» з'явиться обладнане місце для тренувань, а для жителів — місце відпочинку і занять спортом.

Олена ІВАШКО.
Миколаївська область.

На півострові етнічні фестивалі збирали гостей з усієї України

Бахчисараєм, Євпаторією й Сімферополем прокотилися чотириденні заходи для гостей і учасників фестивалю «Караїми збирають друзів». Відбулися низка конференцій, семінарів, виставок, присвячених культурі народу, масові відвідини його родового гнізда й святині — Джуфут-Кале. Учасники фестивалю відзначали, що, попри нечисленність караїмів, яких нині залишилося 800 на півострові і 1,2 тисячі осіб за його межами, представники цього давнього етносу зробили значний внесок в його господарський і культурний розвиток. Сьогодні залишаються актуальними питання збереження етносу, культури і мови караїмів, відродження й повернення духовних і культурних цінностей.

Так само під гаслами взаємопорозуміння, толерантності й шани до всіх сущих в Україні етносів у Євпаторії пройшов триденний Всеукраїнський фестиваль німецької культури «Зоненштраль-2007» — («Сонячний промінь»). Увесь цей час на вулицях і площах курорту звучала німецька мова, аматорські й професійні колективи виконували музичні твори, фольклорні жанрові сценки й народні танці. У концертних залах лунала музика німецьких композиторів-класиків, що ввійшли у скарбницю світової культури. Апофеозом свята стали велелюдна хода його учасників з усіх куточків півострова і всієї України в національних шатах та гала-концерт.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Чи треба запитувати в народу?

■ ФОРУМ

У програмах учасників передвиборних перегонів темі «Україна й НАТО» надається не так багато уваги, як раніше. За словами одного з лідерів перегонів, тому, що нині це може дратувати виборців, котрі не вважають членство в альянсі потрібним. Хоч деякі наші політики не відмовляються від цієї ідеї, але й не ризикують її розвивати. Адже, хоч би як досі окремі політичні сили переконували нас у майбутніх благах у зв'язку зі вступом до НАТО, але соціологічні опитування свідчать, що прихильників такого кроку лише 15%.

Як і листів, що надійшли до рубрики «Тема»: більшість авторів переконана, що Україні нема чого робити в альянсі. Або радить сім разів відміряти, перш ніж «відрізати». Але є читачі, які вважають: лише ставши членом НАТО, матимемо життя, гідне людини. Думки й різні, й цікаві. Друкуючи їх у нашому «Форумі», запрошуємо до розмови.

Хто захистить від агресії

Не знаю достеменно, чого буде більше — добра чи зла, якщо Україна стане членом НАТО. Але, судячи з того, що країни, які туди входять, стають дедалі економічно сильнішими, демократичнішими — варте уваги. Тому очевидно, що вступ до НАТО — це захист нашої неньки України від тоталітаризму, прогнилої антидержавної червоної істерії, занепаду культури, мови, «доброжелательного» впливу на нашу зовнішню і внутрішню політику з боку деяких держав.

Якщо в нас є люди, котрі вважають, що Україні ніхто не загрожує, бо хтось десь зобов'язався захищати її від агресора, то вони помиляються. Нам загрожує те, що партії лівого спрямування — похідні від КПРС — не хочуть визнати, що Україна вже незалежна держава. Тим часом наша армія, з її застарілою технікою, відсутністю військової дисципліни, проросійськими настроями деяких командирів, неспроможна захистити нас від агресії. А хто це зробить? Ну не Росія, звісно, хоч вона і є гарантом нашої безпеки...

Йосип БІЛОСКУРСЬКИЙ.

Херсонська область.

Дві правди

Нас переконують, що вступ до НАТО сприятиме розвитку демократії в Україні. Але ми знаємо, як цей блок під егідою США «рятував» демократію у Югославії та Іраку. В Америки дві правди: одна (і головна!) — для себе, друга — для інших народів. Знаємо ми й таке: для американців слов'яни — кістка в горлі, яку вони не один раз намагалися проковтнути, але завше давилися. І їм це не вдасться, допоки слов'яни — українці, росіяни, білоруси — триматимуться разом.

На мою думку, для тих, хто рветься в НАТО — байдуже, кому служити, аби справно платили. Україна для них — розмінна монета, яку ті з них, хто дорветься до влади, безсоромно грабуватиме.

Микола ЯРОШ.

Київ.

Усі «в ногу». А ми?

Дратує балаканина щодо вступу України до НАТО. Ми обрали Президента — прихильника євроатлантичного вибору. Суспільство про його прагнення знало, підтримало на виборах. А нині починаємо чухатися: треба чи ні, що буде, коли?.. Це тому, що наілися побрехеньок комуністів про агресивного дядька Сема. Тим часом мало не вся Європа, принаймні найбагатші її країни — члени НАТО. Вони не бояться, що хтось їх загарбає. Виходить, усі «в ногу», тільки Україна — ні? Треба дивитися далі від свого носа: будемо в НАТО, то ніхто, передовсім колишній старший брат, на нас не зазіхатиме...

Микола ЖЕРЕМІЙ.

Житомир.

«Шматок від себе ніхто не відірве...»

У «Форумі» за 26 липня прочитав лист Василя Маківчука з Броварів, який пише, що «радянська пропаганда навішала «локшини» на вуха» щодо НАТО. Якщо так, то нехай цей пан пояснить, що в такому разі робить альянс у Іраку, Афганістані, Пакистані, що зробив у Югославії? Чи він не бачив по телевізору зруйновані будинки і мости натовськими бомбами, загиблих від них жінок і дітей?

Пан Маківчук не хоче чи неспроможний збагнути, що буде з тими, хто стане членом цього блоку. Але Австрія, Швеція, Швейцарія, Фінляндія, які не є членами альянсу, живуть приспівуючи, й так, що країнам—учасницям блоку не снилося. НАТО — брехлива структура: її провідники, коли розпався Варшавський договір, присягалися, що не будуть розширювати її на схід. І Україна тоді декларувала позаблоковий статус. Що сталося, що натовські партнери «передумали», а деякі наші політики, узявши перед ними «під козирок», роблять усе, що накаже США?

Щодо нашого ситого життя у зв'язку зі вступом до НАТО — ніхто не дасть відірвати від себе ласий шматок...

Володимир БЕЗСЕЛИЙ.

Донецьк.

З царем у голові

Про що дискутуємо? Бути чи не бути в НАТО? Цього не сталося б, якби наше керівництво, передовсім Президент, не були б такими демократичними та не вивчали закони під мікроскопом і не перепитували б з приводу й без, що ми маємо робити? Треба було відразу ухвалити політичне рішення про те, що Україна повинна стати членом ЄС і НАТО. Коли б ми були демократичним і зрілим громадянським суспільством, тоді й референдуми можна проводити й запитувати: «За чи проти НАТО?» А поки що ми неспроможні жити без сильного царя в голові. Тому хтось повинен узяти на себе відповідальність і повести народ туди, де йому краще.

Василь ПІДІПРИХАТА.

Запоріжжя.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Замість післямови

Ці кілька типових листів із багатьох — зріз нашого суспільства, в якому простежуються, зокрема, його настрої, рівень демократичності і громадянської зрілості. А також серйозні проблеми, які рано чи пізно доведеться розв'язувати. І чи не найтривожніша: треба радитися з народом, коли постає конфліктне питання, яке не дає однозначних шляхів вирішення? Що можна, то ми в цьому переконувалися не один раз і в найсвіжішій нашій новітній історії. Якщо дуже хочеться можновладцям, то положення закону можна й не читати під «мікроскопом».

На те вони й можновладці, що думають, ніби можуть обійтися без нас з вами. Але те, що ми, громадяни, допускаємо, ніби в нас можна й не запитувати, а ухвалювати політичні рішення через нашу начебто незрілість, застосувавши «сильну» руку, нагадує не дуже давні й сумнозвісні часи. Ми знову чекаємо, що хтось вирішить, де нам краще, бо самі неспроможні це зробити?

На жаль, чимало читачів і досі чомусь пов'язують можливість жити краще зі вступом у НАТО. З одного боку, через брак достовірної інформації про альянс. З другого — через солодкі обіцянки безвідповідальних політиків, які не говорять про втрати і затрати, які неодмінно будуть. Утім, платитимуть за це насамперед платники податків...

Наша дискусія триває. Тож НАТО — благо чи зло?

Ви будуєте станцію попереджала

Тоді, на початку 70-х, молоді будівельники посміялися з її слів. А після аварії згадали

Тридцять років тому, 26 вересня, було запущено перший блок першої в Україні атомної станції. Напевно, круглу дату сьогодні відзначали б інакше, якби мова йшла не про Чорнобильську атомну електростанцію. А це ж була найбільша будова 70-х на території України. Всесоюзна, комсомольська, ударна... Її будівництво благословив, не багато не мало, XXIV з'їзд КПРС. ЧАЕС вважали найкращою атомною станцією Радянського Союзу, а Прип'ять — найкращим молодим містом. У 1986-му про Чорнобиль довідався весь світ...

Їхали не по довгого карбованця. Тягло на батьківщину

Попередження бабусі чув **Борис Кузьмович ЛУКАШЕНКО.** Сам він родом з Київської області. Після навчання потрапив на Сахалін. Будував аеродромні об'єкти, сховища для атомних боєголовок. У 1970 році вирішив повертатися на батьківщину. Діждав відпустки і поїхав в Україну шукати роботу. Спочатку — в Києві, потім — в області. Проблем з роботою не було. От тільки житло обіцяли через два-три роки. А в нього — родина. Син підростав. Одне слово, квартирне питання стояло гостро.

— Я довідався про нову всесоюзну будову й вирішив туди з'їздити. Сів у Києві на автобус, доїхав до Чорнобиля. Добрався до будмайданчика. Навкруги пісок, тимчасові бази, вагончики. Зайшов у барак, а просто біля дверей напис: «Відділ кадрів». Мене відразу оформили у відділ капітального будівництва. Наприкінці літа я перебрався на нову будову.

— Робота подобалась?

— Звичайно, цікаво було. Спершу працював інженером, куратором з будівництва Прип'яті, потім — старшим інженером, заступником, начальником відділу капітального будівництва... Хоча й мороки вистачало: підготовка техдокументації, проектних завдань, замовлення проектів у різних інститутах, одержання, оплата, узгодження, фінансування... Це нервова робота. На кожну споруду доводилося одержувати дозвіл у районі, Києві, Москві...

— А в Москві навіщо?

— Ми ж були містом всесоюзного підпорядкування. Тому раз на тиждень доводилося їхати до Києва, раз на місяць — до Москви. Мав справу навіть із Олексієм Косигіним (він тоді очолював уряд). Приміром, у Прип'яті планували встановлювати газові плити. Та потім вирішили, що з газом багато мороки. Хай у місті атомників будуть електроплити. Але дозвіл мав дати Косигін. Ми одержали його підпис хитрістю: підсунули папір разом з іншими документами...

Чи, наприклад, будувався у Прип'яті Палац культури. Він був не гірший за київську «Україну». А всередині, мабуть, і кращий. Начальником управління будівництва в нас був Василь Трохимович Кизима, справжній патріот Прип'яті. І він хотів, щоб наш Палац культури був найкращий у Союзі. Двері, вітражі вирішили робити з алюмінію. Тоді це був суворо фондований матеріал, і рішення про його виділення приймала тільки Рада Міністрів СРСР. Для внутрішнього оздоблення — мармур, полірований граніт, туф, травертин — теж із дозволу Ради Міністрів. От я й ходив по кабінетах, принижувався, просив...

— Алюміній з палацу ще не здерли?

— Усе вивезли. Там на другому поверсі був величезний танцзал. Паркетну підлогу робили унікальні фахівці. Паркет стелили з червоного, чорного дерева... Кизима насилу дістав матеріал. Ті ж паркетники до нас робили підлогу в Маріїнському палаці й у Верховній Раді. І з такого ж матеріалу. А коли вітражі забрали, всередину пішли вода, сніг... Паркет, якому ціни нема, здувся... Розікрали Прип'ять. Мародерство страшне. У мене в кухні на стіні чеська плитка була — всю здерли. Машину (жигуль новенький, перед самою аварією купив) після аварії наказали здати. В зоні залишилося більше 8 тисяч автомашин. Так от, я потім 8 років працював у зоні. І свою машину ніде не бачив. Як і багато інших нових машин. Та й сьогодні: здавалося б, усе обгороджено колючим дротом, ворота одні... Я навесні разом із синами був у Прип'яті. У мене на виїзді машину перевірили, навіть під сідушки заглядали... Можна вивезти відтіля що-небудь без дозволу міліції? Ні. А в той день у Прип'яті цілий день гуркіт стояв. Радіатори знімали! Питаю міліцію: хто їх знімає, куди везуть? А вони: нічого не чули, нічого не знаємо...

До того мені стало шкода місто! Ми ж будували його на віки. Як зараз пам'ятаю, як приймали перший багатоповерховий будинок (вулиця Дружби народів, 3)... У Прип'яті приємно було жити. Вийдеш увечері — діти бігають, мами з колясками прогулюються. Просто в очах миготіло. Середній вік городян був 23—24 роки. Ми здавали на рік два дитсадки на 320 місць. Вони працювали у дві зміни, й туди неможливо було потрапити. Нові школи заповнювались дітьми моментально. В мене самого у Прип'яті сини-близнята народилися: Владик і Вадик. До речі, перші близнята міста. Була навіть урочиста реєстрація.

А в 1984 році Прип'ять представили до звання найкращого молодого міста Союзу. І п'ятьом особам, у тому числі й мені, було присуджено Державну премію. І місто заслужено одержало нагороду. Нині люди навіть уявити не можуть, яке воно було гарне. Воно було перше в Союзі за кількістю троянд на душу населення. Ними якраз моя дружина займалася. Ми щовесни завозили з Риги по 30 тисяч кущів. Усі вулиці були в квітах... Бачив я їх. Вижили. Тільки здичавіли і стали шипшиною.

— Кажуть, у перші роки будівництво йшло повільно. Не вистачало матеріалів, людей...

— Навпаки. Темпи були величезні. Якщо в 1971 році побудували чотири будинки, то в наступному — вже 12 будинків по 90 квартир. І з фінансуванням ніяких проблем. Ми ж були всесоюзною комсомольською ударною будовою. Постачання чудове! Пам'ятаю, в 1972 році нарахував у гастрономі 24 сорти ковбаси. Де таке ще було? Зараз багато чого пишуть, і часто неправду. До аварії ЧАЕС була найкращою станцією СРСР. Може, тому й аварія сталася. Адже до неї висували особливі вимоги... Ще читав, що в Прип'яті була висока смертність від радіації. Я особисто знав хлопців, які щодня їздили на спецмашині по місту й заміряли радіацію, і точно знаю: до аварії в нас радіаційна обстановка була на рівні природного фону.

— І зі строками не підганяли? Адже реактор мали запустити ще в 1975-му?

— Звичайно, підганяли. Тоді рішення про введення в дію приймали з'їзди і ЦК. Але атомна станція — не корівник. Її не можна вводити вольовим рішенням. Перший термін було зірвано. Та пізніше всі блоки вводили вчасно. Навіть у 1986 році повинні були запустити 5-й енергоблок. І його б увели. Він був практично готовий. Навіть коли сталася аварія, ще місяців два не знімали план уведення. Реактор, турбіни вже були на місці. Потім усе демонтували, розвезли по інших станціях. Зараз тільки кістяки стирчать.

— Я по наївності думала, що все закопали в могильники...

— Все обладнання з третьої черги демонтували і розвезли. Звісно, перед цим його відмивали й перевіряли...

— У 70-ті на комсомольські будови йшли заради довгого карбованця чи всетаки кликала романтика?

— Були будови, куди їхали по довгого карбованця. Але до нас приїжджали з іншої причини. До того в Україні не будували такі великі об'єкти. І українські кваліфіковані будівельники роз'їхалися по всьому Союзу. Але всіх тягло на батьківщину. От і скористалися нагодою. Вважалося, що в нас працювали

на проклятому місці, — місцева бабуся

представники 32 національностей, але більшість була з України. Білорусів було чимало. Багато робітників прийшло з довколишніх сіл. Це перше. А по-друге, на таких будовах відкривається гарна можливість для кар'єрного росту. Станція вважалася кузнею кадрів. Наші інженери йшли на підвищення, очолювали інші АЕС. А Віктор Петрович Брюханов, директор ЧАЕС... Як я зараз розумію, він був дещо м'який. Підкорявся і обкому, і навіть міськкому Прип'яті. Наприклад, працівників ЧАЕС відправляли в колгоспи перебирати картоплю. Той же начальник будівництва Кизима був у цих питаннях непохитний.

Пам'ятаю випадок. Виступає на засіданні обкому перший секретар Гаманюк: мовляв, обком вирішив те-то і те-то. Кизима мовчить. Той повторює. Бачу, Кизима червоніє, піднімає трубку й каже своїй секретарці: «Ларисо Сергіївно, наберіть мені Першого секретаря ЦК Компартії України». Минає хвилин п'ять, його з'єднують. І він у трубку: «Ось тут навпроти мене сидить Гаманюк і каже, що я повинен те-то і те-то. А в мене такі-то роботи. Ви вже вирішіть там, чи я начальник, чи він». І поклав трубку. Вже Гаманюк почервонів... А Брюханов у цьому відношенні був покладистіший, хоча він дуже розумна людина. У нього пам'ять — феноменальна. І тоді з цим експериментом... Його ж мали провести на всіх АЕС. Однак скрізь з тієї чи іншої причини відмовилися. А в нас ні. Хоча й дотепер не ясно, що стало головною причиною катастрофи. Чи тільки експеримент?

Відійдіть, жінко. Ви фон створюєте

Зоя АНТОНЕЦЬ у минулому машиніст широкого профілю, будувала всі блоки ЧАЕС. На будову приїхала з Сибіру, де разом з чоловіком-водієм працювала на будівництві Красноярської ГЕС.

— Чоловік у мене — українець. Наприкінці 60-х він вирішив, що треба повертатися на батьківщину. В газеті прочитали, що біля Чорнобиля починається будівництво атомної електростанції. І вирішили туди поїхати.

— Якими були перші враження від всесоюзної комсомольської будови?

— Та будови, по суті, ще не було. Вперше ми приїхали до Чорнобиля наприкінці вересня 1969 року. Просто подивитися. Але побачили тільки вбиті кілочки, де планувалося споруджувати АЕС. Коли чоловік переїхав (у перших числах 1970 року), кадрових робітників не було. Працювали люди з довколишніх сіл. Приїжджали командировочні з Вишгорода. А я приїхала в квітні. Директором споруджуваної атомної станції вже було призначено Віктора Петровича Брюханова. Ми жили всі поруч. Він — з дружиною, двома дітьми, тещею. Вона була йому як мати. Усі — прості й дуже приємні люди... Потім стали приїжджати люди з різних будов, але особливих професіоналів ще не було, тому будівництво рухалося повільно.

— Прип'ять і ЧАЕС будували одночасно?

— Ні. Завжди починають з об'єктів соцкультпобуту: житло, лікарні, дитсадки. Спочатку будівництво не дуже ладилося. Техніки своєї не було, позичали сільськогосподарську. Фахівців не вистачало, та й керівництво було слабеньке. А я така людина, що завжди кажу те, що думаю. І на партійних зборах, пам'ятаю, виступала: «Доки не з'явиться нормальний керівник, пуття не буде». На мене навіть ображалися. Але я виявилася права. З'явився в нас Василь Трохимович Кизима, начальник управління будівництвом. От тоді й пішла справа. Спочатку — малі об'єкти соцкультпобуту. Перший житловий будинок, дитсадок, школа... Й аж тоді почалися роботи на проммайданчику. На станцію почали приїжджати люди з Томська і Красноярська (з «поштових скриньок»). Це були основні кадри для дирекції.

— Строки введення в експлуатацію першого блока ЧАЕС переносилися кілька разів. З чим це було пов'язано?

— Не можу сказати. Я була членом партії, і, звичайно, на всіх зборах і засіданнях говорилося про зрив строків. Навіть частівки складали. Затримка була не з боку будівельників. Були проблеми з поставками обладнання. Але це стосується тільки першого блока. Потім терміни не зривалися. Мені взагалі здається, що четвертий блок був найкращий. Здали його вчасно, запустили з дуже хорошою оцінкою. Я ж була там, коли сталась аварія...

— Уночі?

— Так. Ми будували п'ятий блок. Його мали запустити до Дня енергетика. 26 квітня я працювала в нічну. У нас саме була перезмінка. Пам'ятаю, моя напарниця стояла до мене обличчям, а я — обличчям до четвертого блока. Ніч, темно... Бачу — на даху наче вогонь. А це вже світіння радіоактивне було. Я тільки подумала: що там може горіти? Навіть напарниці не встигла сказати. І тут — ляснуло, іскри, і гриб повис.

— Ви зрозуміли, що сталася аварія?

— І в думці такого не було. У нас вихлопи й раніше бували. Там над реакторами багато труб було під парасолями по 3,5 тонни ваги. Мені раз довелося такого зонта на відтяжку тягти. З цих труб вихлопи бували часто. Звук такий, наче злива пішла. Ми стільки разів питали, чи не небезпечно це? «Ні-ні, це нешкідливо». А вранці встаєш — вулиці помиті. Виходить, щось таки не ладилось? Ми це на своєму здоров'ї відчували. З пуском першого блока кількість онкохворих у місті зросла.

І тої ночі ми нічого не зрозуміли. Побігли до диспетчера, кажемо: «На блоці якась пожежа». Вона подзвонила начальникові будівництва. Той приїхав і по селектору оголосив: «Не залишати робочі місця». Гадаю, він і сам до пуття не знав, що сталося. Яка вже там робота... Більше на пожежників дивилися. До самого ранку. Автобуси по нас не приїхали, і ми пішли пішки. Обійшли блок, порозглядалися розвалені стіни...

Наступного дня знову треба йти на роботу, а автобусів немає. Це був суботній ранок. Люди йшли на базар. Гуляли діти. Вулиці мили піною, то дітлахи в цій піні гралися. Нікуди додзвонитися не можу, телефони відключені. Мені так прикро стало. Я ж була делегатом XXV з'їзду від Чорнобильського райкому. Бувало, боялася до телефону підійти: знов кудись викликають. А тут — тиша. Знайомі, котрі в дирекції працювали, сказали, що, можливо, о другій годині ночі почнеться евакуація.

Ту ніч я не спала. Чоловік у відрядженні. Діти вчилися в Москві. Пішла прогулятися Прип'яттю. Ніде ні душі. Електрику відключили. Правда, бачила, як бігли люди з дітьми й валізами. Їм підігнали автобус...

Новин чекала до ранку. Мовчання. Ближче до обіду по радіо оголосили: о 16-й годині почнеться евакуація, взяти необхідне на три дні. До мене і тоді не дійшло. Вирішила: вивезуть нас у довколишні села, будемо щось будувати. Взяла гроші, що в хаті були, покривало, щоб своє послати, старий плащ, босоніжки і плаття... Повезли нас на Іванків. Біля якогось села зупинилися. Стали місцевих просити, щоб узяли людей на постій. А ті нічого не розуміють. Вербна неділя була. Свято.

А ще оголосили: якщо є до кого їхати, то он стоять чисті автобуси на Київ. Я й подумала: три дні є — з'їжджу до дітей. Переночувала у сестри в Києві і поїхала до Москви. Приїхала, пішла в гуртожиток, а діти на лекціях. У сина саме фізика. Він учився в інституті атомної фізики. Однокурсники кажуть: «А він у Прип'ять поїхав». Виявилося, напередодні ввечері передали по телевізору, що на ЧАЕС аварія. Я — на вокзал. Де шукати? Попросила, щоб по селектору оголосили, що його чекає мама. Стою жду. Думаю, коли не прийде, піду на перон шукати. Саме Москва—Хмельницький мав рушати. Бачу — син іде. Але мене ніби й не бачить. Я — до нього, а він розгубився: «Ти що тут робиш?» — «Тебе шукати прийшла. Ходім, синку, додому». А він: «А де тепер наш дім?» Я йому: «Зайдімо в магазин, що-небудь купимо. Завтра ж свято». А він: «Мамо, навіщо нам свято?»

А вокзал уже міліція очепила: відловлювали тих, хто «світиться». На мене наставили якийсь прилад (я не знала, що це дозиметр) і відразу: «Жінко, відійдіть убік. Ви фон створюєте». А я не зрозумію, в чому річ. Тільки бачу — син у лиці змінився. Я йому: «Синку, ти чого? Це радіація?» — «А ти думаєш, що?»

Відловили нас кілька чоловік. Посадили в автобус, відвезли до лікарні. Біля лікарні стояли люди в скафандрах, наче космонавти. Почали нас відмивати. Обстригли мене наголо... А син тим часом пішов у гуртожиток. Там ще приїхали мами наших прип'ятських хлопців. І давай у ванній свій одяг прати. А син прийшов до них і каже: «Збирайтеся. Підемо в лікарню». І набралося нас там, здається, дванадцять душ.

Тієї ночі мені стало погано. Стався перший інсульт.

Ордени й медалі давали після аварії

Володимир Остапович СИРИЙ на ЧАЕС прибув переведенням із Красноярська-26 у березні 1976 року. За словами Володимира Остаповича, більш як 70 відсотків фахівців його цеху були красноярцями й томичами (Томськ-7). Брав участь у пусконалагоджувальних роботах, куруванні.

— Кажуть, через штурмівщину блок запускали з недоробками?

— Зовсім ні. Перед пуском основний блок був готовий. У стадії завершення — сховище рідких радіоактивних відходів. Там ще залишалися штукатурні, оздоблювальні роботи. Але приймати відходи з основного блока ми вже могли по існуючих трубопроводах. Якби їх справді нікуди було скидати, пуск не стали б проводити. Такі речі на вулицю не викидають...

Сам пуск пройшов вдало. Після вироблення кількох мільярдів станції було присвоєно ім'я Леніна.

— А співробітників ЧАЕС нагородили?

— Не пам'ятаю. Нам ордени й медалі давали після аварії.

— Невже не було ніяких торжеств? Адже запускали першу атомну станцію України...

— Я ж не новачок. Для нас це була звична робота. Природно, коли станція вийшла на свою потужність, ми були в піднесеному настрої. Адже наша праця дала свої плоди. Та й сама станція працювала чудово. Якби не 1986 рік...

— Де ви були під час аварії?

— Вдома. Мені подзвонив начальник цеху і каже: «Володю, треба приїхати. Тут якесь че-пе. Був хлопок». Не вибух, а хлопок. Навіть у Прип'яті, яка за три кілометри (я на роботу пішки ходив), нічого не було чути. По нас приїхав автобус «кубанець», і о третій годині ночі ми були вже там. До ранку ніхто не міг зрозуміти, що сталося.

— Але ж заміри радіації робили?

— Робили. Але було якесь невір'я. Чи небажання вірити. Ніхто не чекав такого. І в світовій практиці такого не було, і в інститутах нас запевняли, що наші реактори невибухові... Була команда кожному фахівцеві обстежити свій цех. Пам'ятаю, потім пішов митися до санпропускника, а з ніг шкіра клаптями знімається. Це був радіаційний опік.

...На момент аварії я був заступником начальника хімцеху з будівництва нових блоків. У нас на острові вже будувалися 5-й і 6-й блоки. 5-й планували запустити в грудні. А після аварії став заступником начальника з експлуатації. У нас залишилося десь 30 відсотків від усього персоналу. Хто сам евакуювався, кого — примусово. Я, коли добу відробив, приїхав додому відпочивати, а там міліція і військові з автоматами. В них якісь списки міськради були. Кажуть: треба евакуюватись. Куди? Ви оперативний персонал не чіпайте! Почав дзвонити до штабу, щоб розібралися... Вийшло, ми опинилися в нестандартній ситуації, коли кожна людина на рахунку, а майже 70 відсотків персоналу вивезли.

Працювали до упаду. Але впоралися. А була ж загроза, що аварія станеться і на 1-му та 2-му блоках. Там є підземні кабельні комунікації. І їх уже заливала вода. А всі насоси з відкачування стічних вод розташовані в одному місці. І їх затопило під нуль. Довелося відкачувати вручну, переносними насосами. Це й випало на долю хімцеху: не дати поширитися активним водам на 1-й і 2-й блоки. Інакше було б замикання електричних ланцюгів з непередбачуваними наслідками.

Замість епілогу

Перш ніж колегія Держплану УРСР ухвалила рішення про будівництво ЧАЕС біля села Копачі Київської області, було обстежено 16 пунктів у Київській, Вінницькій та Житомирській областях. До підготовки котловану під 1-й енергоблок приступили в травні 1970 року. Запустити блок планували в 1975 році. Однак урочиста подія відбулася тільки 26 вересня 1977 року. На момент аварії закінчувалося будівництво п'ятого блока. На черзі був шостий. А на паперах уже креслили плани Чорнобиля—2: ще шість реакторів за річкою. Ми будували найбільшу атомну станцію в світі...

Наталя ФІЛІПЧУК.

На знімках: комсомольське ударне будівництво.

Знімки з сайту PRIPYAT.COM.

Торфобрикетний завод повинен працювати в інтересах України!

■ **ЕНЕРГЕТИЧНА ЗАЛЕЖНІСТЬ**

(Початок на 3-й стор.).

Втрачаємо національний ресурс

Голова Комітету Верховної Ради України Володимир Стретович у листі № 06-18/12-2980 від 21.12.2004 р. на ім'я Генерального прокурора Святослава Піскуна просить перевірити наведені факти і додає матеріали на 45 аркушах.

І що? А нічого. Й досі...

Щоправда, тоді справа набула такого розголосу, що тижневик «Дзеркало тижня» посилає на місце подій двох кореспондентів В. Фоменка та І. Хоменка, які 12 лютого 2005 року публікують у цьому виданні великий матеріал під промовистим заголовком «Доповідна записка».

Автори стверджують, що фінансово-виробнича афера в торфоенергетичній галузі є результатом діяльності мафіозних структур, до яких безпосередньо причетне керівництво і правоохоронні органи Чернігівської області, і що ця афера фактично перетворилася на гангстерську війну.

Варто процитувати декілька фрагментів з цього матеріалу, який донині не лише не втратив актуальності, а й набув ще більшої:

«Так звана «планова збитковість» вітчизняних торфорозробок не повинна нікого вводити в оману. Торф — екологічно чисте паливо майбутнього. Він однаково добре спалюється на теплоелектростанціях і переробляється в дизельне пальне. Його також використовують як натуральне органічне добриво, а в сполученні з бішофітом він відновлює родючість ґрунту в районах, забруднених внаслідок видобутку нафти. Поклади поліського торфу на найближчі декілька століть практично невичерпні...».

Ось де собака заритий! Ось де причина особливого, прискіпливого і відверто кримінального інтересу впливових осіб Чернігівської області до торфобрикетних підприємств. І зрозуміло чому. Адже Ірванцівський торфобрикетний завод нині видобуває сировину на торфяному полі площею 1000 гектарів, запасів якого вистачить до кінця цього століття. Тоді як уся площа торфовища становить 6000 гектарів.

Після всіх махінацій цей завод, із такими величезними покладами енергетичної сировини, залишився єдиним підприємством цієї галузі на теренах Чернігівської, Сумської і Київської областей.

Здавалося б, треба радіти з такого Божого дару в умовах енергетичної залежності України від Росії й швиденько здійснити диверсифікацію у напрямку розвитку торфобрикетної і торфохімічної галузей.

Але ж ви розумієте, що деякі нинішні «столоначальники» у владних кабінетах давно розучилися (а може, ніколи й не вміли?) радіти нашому національному надбанню і всенародній вітчизняній власності в Україні. Вони враховують у свій актив лише свою приватну власність або так звану акціонерну, яку також використовують як власну.

Згаданий матеріал у «Дзеркалі тижня» закінчується таким підсумком:

«Потенційний ризик втратити частину національного енергетичного ресурсу збережеться за будь-якого можливого повороту ***подальших подій****. Так само залишається загроза для особистої безпеки кожного, хто вільно чи невільно виявиться причетним до конфлікту навколо «Чернігівторфу»; до конфлікту, який переходить у* ***латентну, приховану форму*** *і припинити який лише силами преси неможливо»* (виділення моє. — **В. В.**).

Це було опубліковано на початку 2005 року. Подальші події — це факти сьогоднішнього дня.

Треба рятувати завод!

Михайло Волинець, голова Незалежної профспілки гірників України, знає тему з іншого боку:

«Ситуація, в якій нині опинилися працівники торфодобувної і торфопереробної галузі — це результат багатолітньої байдужості до цієї галузі з боку держави. До того ж держави, яка перебуває в стані залежності від іншої держави та потерпає саме через недостатнє і нераціональне використання власних енергоносіїв.

Декілька років тому було відкрито фінансування для капітального будівництва в торфовій галузі, але вже минулого, 2006 року воно було зменшено. Як заступник голови Комітету Верховної Ради з питань палива і енергетики, я намагався впливати на цю абсурдну ситуацію, коли Україні потрібно розвивати свої енергоресурси, проте уряд фактично блокує їх розвиток, надаючи перевагу імпортному газу з Росії.

Не раз я мав розмови з цього приводу і з тодішнім міністром В. Тополовим, і з нинішнім — С. Тулубом. Нічого не вдалося зрушити з місця. Але все-таки вдалося «пробити» фінансування на 2007 рік в обсязі 22 млн. гривень на розвиток торфової галузі; суму, яка в декілька разів перевищує минулорічний обсяг.

Це було зроблено без участі міністра С. Тулуба і фактично всупереч його бажанню. Коли ж він побачив, що таки виділено, він реорганізує недержавний концерн «Укрторф», змінює керівництво, розставляє своїх людей, в тому числі на підприємствах з видобутку торфу і «кладе руку» на виділені гроші. Підприємства досі не відчули тих мільйонів. Де і як вони використовуються — невідомо, а концерн «Укрторф», по суті, перебуває на стадії ліквідації».

Факти невтішні. Бандити у тюрмах не сидять, а «наїзд» на Ірванцівський торфобрикетний завод з метою його «прихватизації», як і передбачали журналісти «Дзеркала тижня», відбувається в ***латентній, прихованій формі.*** Завод приховали під абсолютно абсурдним для даної ситуації словом ***філія***. Філія чого? «Чернігівторфу», який являє собою звітно-розрахункову контору?

Найбільш зацікавлені працівники заводу на зборах чомусь всідаються завжди в останніх рядах. Директор заводу Микола Степчук (у центрі)**, як здається, не дуже впевнений в необхідності зміни нинішньої ситуації.**

Яка тут може бути філія, якщо завод є цілком самодостатнім підприємством! Було б зрозуміло, якби оцю контору в Чернігові назвали філією або торговельним представництвом заводу в обласному центрі.

А поки що торжествує абсурд: завод не має права юридичної особи і не має свого рахунку в банку. Колектив підприємства лише має право працювати і молитися на начальників у Чернігові, котрі, тримаючи у своєму розпорядженні всі гроші й активи заводу, час від часу кидають працівникам чергову кістку, виходячи з архаїчних норм і мінімумів оплати праці.

Тим часом про величезні енергетичні можливості Ірванцівського родовища добре відомо за кордоном. Але іноземні інвестори хочуть мати справу з повноправним підприємством, а не з якимось сумнівним утворенням у статусі філії. Так само вони не хочуть мати справу з конторою, яка «керує» заводом по телефону на відстані майже 200 кілометрів. А ще ж є вищі інстанції: концерн «Укрторф» і Міністерство вугільної (!) промисловості, яке вочевидь не симпатизує торфопереробникам, а створює на Чернігівщині режим сприяння для реалізації донецького вугілля.

Чотири роки тому, коли завод перебував у системі Мінпаливенерго, тодішні керівники галузі пропонували створити повноцінні державні підприємства на базі Смолинського та Ірванцівського торфозаводів, але пропозиції «заглохли» в Чернігівській облдержадміністрації, стараннями якої невдовзі тихо помер Смолинський торфозавод, а нині потихеньку закривають очі Ірванцівському.

Лише цим можна пояснити дивовижну категоричність і рішучість нинішнього заступника голови Чернігівської облдержадміністрації Олександра Бельського, який надзвичайно енергійно переконував мене не публікувати матеріал про ситуацію на Ірванцівському заводі. Незважаючи на ці прохання і приховані погрози пана Бельського, матеріал було надруковано в «Голосі України» і, як бачимо, не марно.

Ірванцівський торф став сьогодні пробним каменем для перевірки на патріотизм. Голова Семенівської райради Сергій Євменов і його колега голова Семенівської райдержадміністрації Ярослав Майданський без гучних слів придбали для декількох бюджетних установ району котлоагрегати новітньої моделі, що ефективно працюють на торфобрикеті.

Вони вважають, що видобуток, переробка і використання торфу на півночі України мають величезні перспективи. Зрештою, так вважають не лише вони, а всі, кому дорога наша незалежність.

Віталій ВІЛЕЙ.

Семенівка — Київ.

Фото автора.

■ **ОГОЛОШЕННЯ**

Шановні акціонери!
ЗАТ «Маслозавод Прилуки»

повідомляє Вас про проведення чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 27 листопада 2007 року за адресою: м. Прилуки, вул. Дружби народів, 36.

Початок зборів о 15 год. 00 хв.

Реєстрація учасників зборів проводиться за місцем проведення зборів з 14-ї години 00 хв. до 14-ї години 50 хв. у день проведення зборів.

Для реєстрації та участі у загальних зборах потрібно мати:

- паспорт або інших документ, що посвідчує особу акціонера, або представника;
- довіреність акціонера - представникам акціонерів.

Порядок денний:

1. Звіт голови наглядової ради про роботу за звітний період.
2. Звіт голови ревізійної комісії про проведену роботу.
3. Обрання та відкликання голови та членів наглядової комісії.
4. Обрання та відкликання голови та членів ревізійної ради.
5. Обрання та відкликання голови та членів правління.
6. Внесення змін та доповнень до Статуту, установчих документів. Затвердження нової редакції установчих документів.
7. Прийняття рішень про участь Товариства в інших юридичних особах, вирішення питання про прийняття у зв'язку з цим Товариством на себе відповідних зобов'язань.
8. Надання дозволу Правлінню Товариства на отримання кредиту та передачі майна в заставу.
9. Надання права голові правління укладати договір про отримання кредиту, а також правочини застави і поруки.
10. Внесення змін та доповнень до Статуту, установчих документів.
11. Прийняття рішень про випуск, придбання та реалізацію Товариством власних акцій.
12. Про виділ, поділ, злиття, приєднання, перетворення Товариства.
13. Про затвердження незалежного реєстратора Товариства та умов договору з ним.
14. Про затвердження правочинів, укладених товариством за попередній період.

З матеріалами, пов'язаними з порядком денним зборів можна ознайомитись за адресою: ЗАТ «Маслозавод Прилуки», м. Прилуки, вул. Дружби народів, 36.

Акціонерам: правонаступникам фізичних осіб; необхідно терміново провести реєстрацію акцій у Реєстратора. Правонаступники, що не проведуть перереєстрацію акцій, позбавляють себе права участі у зборах.

З повагою,
Правління ЗАТ «Маслозавод Прилуки».

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) ухвалою від 10.07.2007 р. порушив справу №43/447 про банкрутство Закритого акціонерного товариства «Агроюмекс» (04070, м. Київ, вул. Фролівська, 1/6, рахунок 26007012816301 у ВАТ «Укрексімбанк», МФО 322313, код ЄДРПОУ 24366544).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Гусара Івана Олексійовича, ліцензія АВ №307316 від 06.03.2007 р., адреса: 01030, м. Київ, а/с 29.

Заяви з вимогами кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Запорізької області від 11.09.2007 року по справі № 21/132/07 ТОВ «Вельсофт» (код ЄДРПОУ 34440991), розташоване за адресою: 69015, м. Запоріжжя, вул. Михайлова, буд. 13, кв. 93, визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Міщенко Віталія Геннадійовича, ліцензія АВ № 307205 від 10.01.2007 року, адреса: 69037, м. Запоріжжя, вул. 40 років Рад. України, буд. 45-б, кв. 62, тел. 8 (061) 213-19-18, 8-096-214-47-32.

Претензії кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 30 серпня 2007 р. по справі № 45/85Б визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура Товариства з обмеженою відповідальністю «Агропромислова фірма «Чапаєвець» (87233, Донецька область, Старобешівський район, с. Осикове, вул. Радянська, 66, Код ЄДРПОУ 30875944).

Ліквідатором банкрута призначений арбітражний керуючий Скачко Сергій Леонідович, який знаходиться за адресою: 83017, м. Донецьк, бул. Шевченко, 31, оф. 413.

Господарським судом м. Києва винесено постанови про визнання банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури щодо наступних підприємств: 1). Підприємство з 100% інвестиціями фірма «Діамант Україна», код ЄДРПОУ 25393199, м. Київ, вул. Івана Кудрі, 26, р/р відсутні, справа №43/653; 2). ТОВ «Торговий дім «Печерський», код 31569077, м. Київ - 01023, вул. Шпитальна, 12-Б, р/р №0082739/643 в ВАТ АБ «Укргазбанк» у м. Києві, МФО 320478, справа № 23/319-б; 3). ТОВ «Виробничо-комерційна фірма «Інтрада», код ЄДРПОУ 32490396, м. Київ, вул. Хрещатик, 7/11, р/р №26005301243639/980/840 в Ф. «Київське міське відділення ПІБ» у м. Києві, МФО 322250, справа №23/320-б; 4). ТОВ «Компанія «Міленіум», код ЄДРПОУ 32491578, м. Київ, вул. Московська, 37/2, кв. 26, р/р №26062300346701/980 в АКБ «ТАС-Комерцбанк» у м. Києві, МФО 300164, справа №23/316-б; 5). ПП «Аронія-99», код ЄДРПОУ 30178722, м. Київ, вул. Димитрова, 16, р/р №26002301241292/980 в Ф. «Київське міське відділення ПІБ» у м. Києві, МФО 322250, справа №23/317-б; 6). ЗАТ «Авантаж-Транзит», код ЄДРПОУ 23702940, м. Київ, бул. Дружби Народів, 10, р/р №26005303149401/980 в АКБ «ТАС-Комерцбанк» у м. Києві, МФО 300164, справа №23/318-б; 7). ТОВ «Укрпромторгрезерв», код ЄДРПОУ 32206819, м. Київ, вул. Інститутська, 16, кв. 4, р/р №260054741/980 в ВАТ АБ «Укргазбанк» у м. Києві, МФО 320478, справа №15/706-б; 8). ПП «Новий Ілюзіон», код ЄДРПОУ 22974292, м. Київ, вул. Інститутська, 25, р/р №26008001146/980 в КФ КБ «Західінкомбанк» у м. Києві, МФО 320951, справа №15/601-б; 9). ПП «Інтербудсервіс», код ЄДРПОУ 32381002, м. Київ, вул. Андрія Іванова, 10, р/р №260085561/980 в ВАТ АБ «Укргазбанк» у м. Києві, МФО 320478, справа №24/413-б; 10). ТОВ «Торгівельно-промислова компанія «Промтехкомплект», код ЄДРПОУ 31452810, м. Київ, вул. Кіквідзе, 1/2, р/р №26002286185022/643 в Ф. Київське ГРУ ЗАТ КБ «ПриватБанк» у м. Києві, МФО 321842, справа №24/414-б; 11). ЗАТ «АТМ Україна», код ЄДРПОУ 30859236, бул. Лесі Українки, 15-а, р/р відсутні, справа №24/411-б; 12). ПП «Легат-Оптім», код ЄДРПОУ 32707502, м. Київ, вул. Первомайського, 11, р/р №260003552/980 в АКБ «Легбанк» у м. Києві, МФО 300056, справа №15/600-б; 13). ТОВ «Гранд-Сервіс», код 30970199, м. Київ, вул. Мечникова, 8, кв. 22, р/р №26008000594101/980 в АКБ «Київ» у м. Києві, МФО 322498, справа №15/660-б; 14) ПП «Промгазкомплект», код ЄДРПОУ 31406371, м. Київ, вул. Первомайського, 11, р/р відсутні, справа №46/1-б; 15). ТОВ «Анд ЛТД», код ЄДРПОУ 22925916, м. Київ, вул. Кіквідзе, 32, р/р №260024397/980 в ВАТ «Родовід Банк», м. Київ, код 321712, справа №15/469-б; 16). ТОВ «Маркетинг, торгівля, технології», код ЄДРПОУ 24260125, м. Київ, Підвисоцького, 7, кв. 35, р/р №26008026435431/978 в Київській М. Ф. АКБ «Укрсоцбанк» у м. Києві, МФО 322012, справа №43/410; 17) ТОВ «Шлях вдачі», код ЄДРПОУ 32851899, м. Київ, вул. Володимирський Узвіз, 4-в, р/р відсутні, справа №43/59; 18). ДП ДАК «Хліб України «Агропостачсервіс», код ЄДРПОУ 31199785, м. Київ, вул. Саксаганського, 1, р/р №2600500001990/980 в АКБ «Правекс-Банк», м. Київ, МФО 321983, справа №43/77; 19). ДП «Профіт Трейдінг», код ЄДРПОУ 24597362, м. Київ, вул. Кіквідзе, 41, р/р відсутні, справа №15/159-б; 20) ТОВ «ДП «Трансенергогаз», код ЄДРПОУ 24733523, м. Київ, вул. Січневого Повстання, 24-В, р/р 2603600761648/978 в ВАТ КБ «Хрещатик» у м. Києві, МФО 300670, справа №23/112-б; 21). ТОВ «Мар'яж», код ЄДРПОУ 32208989, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 20-В, р/р №2600600540104/980 в АКБ «Правекс-Банк», м. Київ, МФО 321983, справа №23/109; 22). ПП «Арт-Експрес» , код ЄДРПОУ 31811855, м. Київ, вул. Кіквідзе, 43, р/р відсутні, справа №43/417; 23). ТОВ «Атомпромкомплекс», код ЄДРПОУ 30266148, м. Київ, пров. Івана Мар'яненка, 11/2, р/р №260013013622/980 в ЗАТ АК «Промінвестбанк» у м. Києві, МФО 300012, справа №15/316-б; 24). ТОВ «Індустріальний союз України», код ЄДРПОУ 31306296, м. Київ-01103, вул. Кіквідзе, 26, р/р №26004300101027/980/978/840/643 в АКБ «Східно-Європейський банк», м. Київ, МФО 322658, справа №15/901-б; 25). ПП «Терем», код ЄДРПОУ 30111998, м. Київ, вул. Московська, 41/8, кв. 59, р/р №26068501275940/980 в Ф. «Харківське від. ПІБ в м. Києві», МФО 322205, справа №15/795-б; 26). ТОВ «АСЕ-2000», код ЄДРПОУ 31662104, м. Київ, вул. Мічуріна, 4, р/р №260013012343/980 в АБ «Старокиївський банк» у м. Києві, МФО 321477, справа №15/794-б.

Ліквідатором по справам №43/410, №43/417 призначений Щербань О. М., ліцензія АБ №271582 від 30.11.2005 р., м. Київ-30, а/с 157, тел.: 401-16-35; по справам №23/109, №23/112-б, №43/77, №43/59 призначений Мотузка І. В., ліцензія АА №783234 від 17.06.2004 р., м. Бровари, вул. Короленка, 55, кв. 43; по справам №15/469-б, №15/159 призначений Титаренко М. О., ліцензія АВ №307311 від 01.03.2007 р., м. Київ, вул. Саксаганського, 24, кв. 18; по справам №46/1, №43/653 призначений Єрмак О. В., ліцензія АВ №081033 від 17.05.2006 р., м. Київ, вул. Гната Юри, 18-А, кв. 13; по справам№15/601-б, №15/600-б, №15/901-б, №15/660-б, №15/795-б, №15/794-б призначений Новиков М. В., ліцензія АБ №216977 від 18.05.2005 р., Сумська обл., м. Глухів, вул. Терещенків, 40, кв. 11; по справам №23/319-б, №23/320-б, №23/316-б, №23/317-б, №23/318-б, №24/413-б, №24/414-б, №24/411-б призначений Константінов І. М., ліцензія АБ №271686 від 23.12.2005 р., м. Київ, вул. Салютна, 17, кв. 12; по справі №15/316-б призначений Кирик В. К., ліцензія АБ №176297 від 03.11.2005 р., м. Київ, вул. Архітектора Вербицького, 28, кв. 127.

Постановою Господарського суду Харківської обл. від 05.09.2007 р., по справі № Б-31/149-07, ВАТ Кегичівське ремонтно-транспортне підприємство, Харківська обл., смт. Кегичівска, вул. Калініна, 32, код 03761932 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Данченко А. С., ліц. АБ № 271696 від 16.02.2006 р., адреса: 61120, м. Харків, вул. Гвардійців Широнінців, б. 14-Б, кв. 4. Заяви кредиторів та документи приймаються протягом 30 днів від дати публікації оголошення. Печатку, штамп та установчі документи підприємства вважати недійсними.

Шановні акціонери!
ВАТ Прилуцький маслоробний комбінат

повідомляє Вас про проведення чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 27 листопада 2007 року за адресою: м. Прилуки, вул. Дружби народів, 36.

Початок зборів об 11 год. 00 хв.

Реєстрація учасників зборів проводиться за місцем проведення зборів з 10-ї години 00 хв. до 10-ї години 50 хв. у день проведення зборів.

Для реєстрації та участі у загальних зборах потрібно мати:

- Паспорт або інший документ, що посвідчує особу акціонера, або представника;
- Довіреність акціонера - представникам акціонерів.

Порядок денний:

1. Звіт голови наглядової ради про роботу за звітний період.
2. Звіт голови ревізійної комісії про проведену роботу.
3. Обрання та відкликання голови та членів наглядової ради.
4. Обрання та відкликання голови та членів ревізійної комісії.
5. Обрання та відкликання голови та членів правління.
6. Внесення змін та доповнень до Статуту, установчих документів. Затвердження нової редакції установчих документів.
7. Прийняття рішень про участь Товариства в інших юридичних особах, вирішення питання про прийняття у зв'язку з цим Товариством на себе відповідних зобов'язань.
8. Надання дозволу Правлінню Товариства на отримання кредиту та передачі майна в заставу.
9. Надання права голові правління укладати договір про отримання кредиту, а також правочини застави і поруки.
10. Внесення змін та доповнень до Статуту, установчих документів.
11. Прийняття рішень про випуск, придбання та реалізацію Товариством власних акцій.
12. Про виділ, поділ, злиття, приєднання, перетворення Товариства.
13. Про затвердження незалежного реєстратора Товариства та умов договору з ним.
14. Про затвердження правочинів, укладених товариством за попередній період.

З матеріалами, пов'язаними з порядком денним зборів можна ознайомитись за адресою: ВАТ Прилуцький маслоробний комбінат, м. Прилуки, вул. Дружби народів, 36.

Акціонерам - правонаступникам фізичних осіб, необхідно терміново провести реєстрацію акцій у Реєстратора. Правонаступники, що не проведуть перереєстрацію акцій, позбавляють себе права участі у зборах.

З повагою
Правління ВАТ Прилуцький маслоробний комбінат.

27 вересня в Україні буде мінлива хмарність, переважно без опадів. Вітер східний, південно-східний, 5—10 м/с. Температура вночі 8—13°, на узбережжі морів до 15°; вдень 17—22°, на півдні до 24°.

■ **З УСЬОГО СВІТУ**

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Змія акулі не товариш

Які лишень засоби не перепробувала людина в боротьбі з акулами! Щоб уникнути небезпеки і спокійно працювати під водою, аквалангісти використовують отрути, що паралізують акул, речовини, які сильно пахнуть і відлякують цих страшних риб, і навіть випробовують кольчужні скафандри, здатні протистояти зубам морських хижаків. Серед інших має поширення і такий ще засіб: аквалангісти, котрі ведуть підводні спостереження в Тихому океані біля берегів Каліфорнії, почали розмальовувати свої легководолазні костюми, копіюючи забарвлення морських змій. Виявляється, під час зустрічі з водними отруйними плазунами акули відчувають сильний страх і поспішають забратися подалі, а хитромудра мімікрія підводників уводить їх в оману. Одне слово, аквалангісти вважають, що від акул вони застраховані. Поки що залишається нез'ясованою лише одна деталь: чи не здадуться нові костюми привабливими для «родичів» — справжніх морських змій?

Сором'язливі дуби Алентежу

Як відомо, Португалія дає майже дві третини світового збору корка. Тут, в області Алентежу, розташовуються величезні плантації коркового дуба. Але перш ніж з нього можна зрізати — без збитку для здоров'я дерева — легку пористу «шкіру», дуб повинен досягти п'ятнадцятирічного віку. А наступний збір корка — лише через двадцять років: інакше дереву не вижити, та й корковий шар не досягне товарної кондиції.

Дуже обережно збирачі зрізують кору, намагаючись не пошкодити яскраво-червоний луб. Тільки в цьому разі дерево збереже свою силу. З приводу кольору лубу в збирачів корка є декілька думок. Одні вважають, що вся річ у тім, що дуб дуже сором'язливий, і, втративши весь свій одяг, він червоніє. Інші заперечують: це на стовбурі проступає кров дерева. Дуб — жива істота, йому боляче, але він стійко переносить муки, тому що розуміє: корок потрібен людям. І не лише для закупорки винних пляшок. Корок — це чудова тепло- і звукоізоляція, підошви для модного літнього взуття. Нарешті, ритуальні пояси і круги. Синтетика далеко не завжди може замінити старий добрий надійний корок.

По чисту воду до мутної річки

Шрі-Ланка здавна експортує дорогоцінні камені. У наш час їх видобувають не лише національні компанії, а й, як колись, старателі-одинаки — держава заохочує їхню працю і відповідно винагороджує за знайдені камені.

А відбувається все так: у період мусонів розбухлі ріки несуть з гір маси мулу, а в ньому — смарагди, сапфіри, рубіни, вимиті потоками води зі скельних порід у центральній частині острова. На рівнинах річки заспокоюються, а мул з каменями осідає на дно. Тут і «чекають» видобуток старателі. У пошуках, загалом, немає ніякої системи: коштовності розкидані по всьому руслу. Тому добувачам доводиться розраховувати лише на везіння. Цілими днями копирсаються старателі в наносах мулу, стоячи по пояс у каламутній воді. Дрібних каменів назбирається за сезон досить, але кожний плекає мрію: «от-от не сьогодні-завтра натрапить на «цар-камінь» — найбільший, найчистішої води...».

Меблі пахнуть... кавою

Кожен плід кавового дерева складається з оболонки і двох бобів (кавових зерен). Боби надходять у продаж, а оболонку, як річ зовсім непотрібну, зазвичай викидають. Утім, іноді її застосовують як паливо. Однак в Ефіопії знайшли для кавової лушпайки нове застосування. Змішуючи її з евкаліптовою стружкою і піддаючи потім цю суміш пресуванню, одержують чудові пластини для виробництва меблів. «Кавові меблі» красиві, своєрідні, міцні й ледь-ледь пахнуть кавою. Але ця остання властивість, зрозуміло, лише додала їй привабливості.

Про предків на сон грядущий

«Тата твого звуть Карарі, а діда звали Ароа, а прадід мав ім'я Пакаваy, а прапрадід звався Уайманкайтантукла...» — і так далі і тому подібне. Що це таке? У північних країнах перелік поколінь одного роду називали родоводом, або генеалогічним древом. У маорійців — корінних жителів Нової Зеландії — те саме позначається словом «уакапапа». І ставлення до цього переліку найпобожніше. Вважається, що діти з найраніших років повинні знати всіх-всіх-всіх своїх «пакеха» (предків) аж до тринадцятого або навіть п'ятнадцятого коліна. А запам'ятовувати це найкраще на ніч. Тому колискової як такої в маорійців немає, її заміняє все та ж уакапапа. Справді, красиво й... заколисуюче звучить: «Маму твою звуть Раонайа, а бабусю звали Таканаке, а прабабуся мала ім'я Оторопаемарува...».

Добірку підготував Віктор НІКІПЄЛОВ.

«А я б не зважився...»

■ **НЕВИГАДАНІ ІСТОРІЇ**

Доктор мистецтвознавства, віце-президент Академії мистецтв України, лауреат Державної премії, заслужений діяч науки й таке інше Ігор Дмитрович Безгін на початку своєї культуртрегерської кар'єри працював директором одразу трьох театрів — академічного імені Івана Франка, Театру юного глядача і Республіканського театру ляльок.

Це за його директорування у спектаклях головного театру української драми брали участь різні всесоюзні знаменитості з Москви — забезпечували аншлаг, що було похитнувся. Придумав і здійснив молодий керівник й інші, як тепер сказали б, піарівські ходи, котрі залучали в театральні зали публіку. При ньому ТЮГ одержав щойно засновану премію імені Ленінського комсомолу.

Не пропускав директор можливості повчитися на семінарах і в майстер-класах. Їздив, дивився, мотав на вус. Повертався до Києва сповнений ідей і вражень. Ось одне з них.

...Корифей сцени, головний режисер Малого театру Борис Іванович Равенських розсадив навколо столу посланців із провінції. По черзі вони піднімалися і представлялися. Звичайна процедура, що супроводжує знайомство викладача із семінаристами і зав'язці цікаві для всіх розмови. Настала черга художнього керівника Житомирського обласного театру, людини в мистецтві не випадкової.

Усе йшло нормально, поки худрук не назвав своє прізвище.

— Як, як? — Равенських приставив долоню до вуха.

— Станіславський... Микола Дмитрович...

— Ну, ну... — Майстер переконався, що йому не почулося. — А я б не зважився...

Яків МАХЛІН.

У чому секрет африканських жінок?

■ **НЕВІДОМЕ ПРО ВІДОМЕ**

Мандрівників, що відвідують південь Європи, країни Сходу й Африки, здавна вражала й захоплювала легкість, з якою місцеві жінки носять на голові великі вантажі. І, зрештою, цей традиційний для багатьох народів і незвичайний для більшості європейців спосіб перенесення вантажів привернув увагу фізіологів.

Дослідники з Кенії, США та Італії вивчали, як переносять вантажі жінки східноафриканського племені луо. Витрачання енергії на перенесення вимірювали за допомогою приладу, що реєструє подих. За частотою і глибиною подиху неважко розрахувати обсяг споживання кисню. «Спалюючи» речовини їжі, організм вивільняє енергію для свого функціонування, а величину енергії можна розрахувати за обсягом споживаного кисню. Зрозуміло, що в людини, котра виконує якусь роботу, подих частішає, вона споживає більше кисню, тому що витрачає більше енергії.

Жінки племені луо можуть нести на своїй голові вантаж, що становить до 70 відсотків власної ваги (для людини вагою 72 кілограми — це 50 кілограмів). При цьому потреба в кисні зростає не так вже й сильно — всього на 50—60 відсотків. Вантаж у 30 відсотків від ваги власного тіла носильниці змушує збільшити витрату кисню на 10 відсотків, а вантаж у 20 відсотків узагалі не вимагає, судячи з даних виміру, витрати енергії — споживання кисню не збільшується порівняно з його споживанням під час ходьби без вантажу.

Для порівняння такі само виміри провели на солдатах, що несли відповідні вантажі у своїх рюкзаках на спині. У них вантаж у 70 відсотків від власної ваги спричиняв підвищення витрати кисню вдвічі, тобто на сто відсотків, а «двадцятивідсотковий» вантаж, на який жінки племені луо просто не зважають, спричиняє збільшення споживання кисню на 13 відсотків.

Чим пояснити таку дивну економічність перенесення вантажу на голові? Тут можна згадати парадокс, який розбирають звичайно у шкільному курсі фізики: переміщаючи вантаж з постійною швидкістю по горизонтальній поверхні, ми не здійснюємо роботу (якщо відволіктися від того, що деяка робота витрачається для подолання сил тертя). Щоб робота відбувалася, треба або везти цей вантаж із прискоренням, або піднімати його. Цей другий варіант і має місце під час ходьби: відомо, що під час кожного кроку корпус людини піднімається й опускається. Основні сили витрачаються саме на підйом тіла за кожного кроку.

Отут, підозрюють фізіологи, і полягає секрет африканських жінок. Голова, як відомо, піднімається й опускається під час ходьби с меншою амплітудою, ніж розташовані нижче частини тіла. Ця особливість ходи вироблена еволюцією: мозок оберігається від струсів, при цьому ресорою служить пружний хребет з його подвійним вигином у формі знака інтеграла. Кожен власник крокоміра може здійснити дослід, що підтверджує відносну нерухомість голови під час ходьби. У кишені штанів крокомір, дія якого заснована на підрахунку вертикальних коливань грузика під час ходьби, працює надійно. Добре діє він і на поясі, але якщо перекласти його в нагрудну кишеню — вже працює з перебоями, а закріпивши крокомір на головному уборі, ви переконаєтеся, що приборчик уже не функціонує, не реагуючи на кроки. Амплітуда вертикальних коливань голови для нього недостатня.

Ця особливість ходи людини і використовується тими народами, в яких поширене перенесення вантажів на голові. Велику роль напевно грає і тренування з дитинства, що виробляє винятково плавну, величну ходу. Принаймні, коли солдатам дали нести вантажі на голові, з'ясувалося, що виграш енергії невеликий. Та й узяти на голову більш як 15 відсотків від власної ваги вони просто не змогли!

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

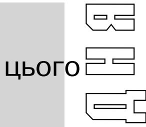

Ген вірності

■ **НЕСПОДІВАНИЙ РАКУРС**

Невеличкі зміни, внесені в мозок самця, можуть перетворити завзятих бабіїв на вірних чоловіків, з'ясували американські нейробіологи. Дослідження, проведені на польових мишах, показали, що всього-на-всього один ген здатний неабияк вплинути на соціальне поводження тварин усередині одного виду. Все почалося з відкриття, що, виявляється, є різниця між луговими полівками та їхніми родичами, що живуть у преріях. Перші відомі своїм проміскуїтетом, а другі схильні до моногамії.

З'ясувалося, що мозок добропорядних мишей із прерій більш сприйнятний до приємних відчуттів завдяки великій кількості рецепторів гормону вазопресину. А в легковажних лугових полівок цих рецепторів значно менше. Виріши з'ясувати, чи не тому вони такі нерозбірливі у зв'язках, учені перенесли в їх мозок ген, відповідальний за рецептори вазопресину, витягнутий у родичів, що живуть у преріях. Результат перевершив усі сподівання: екс-донжуани перестали спаровуватися з усіма самками підряд і виявили прихильність лише до однієї-єдиної. Знаючи, що структури, відповідальні за приємні відчуття, розташовані в польових мишей і людини в тій само ділянці мозку, можна припустити: на сексуальну поведінку чоловіків впливають ті самі нейробіологічні причини. Однак мова йде поки що лише про мишей, тож про створення засобу від чоловічої невірності говорити передчасно.

26 ВЕРЕСНЯ

■ 1832. У Харкові народився Петро Сокальський, композитор і музичний діяч, автор опер «Мазепа» та «Майська ніч».

■ 1932. Народився російський письменник Володимир Войнович, автор, зокрема, роману про пригоди солдата Івана Чонкіна.

■ 1939. Померла актриса Ганна Борисоглібська.

■ 1940. Постанова Раднаркому УРСР про організацію в Києві Центрального державного музею Тараса Шевченка.

■ 1966. У Ташкенті стався сильний землетрус. Численні жертви.

■ 1995. Україну прийнято до Ради Європи.

Редактор номера
Іван ІЛЛЯШ.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО,**
Анатолій **ГОРЛОВ,**
Сергій **ДЕМСЬКИЙ,**
Віталій **ЖЕЖЕРА,**
Іван **ІЛЛЯШ,**
Світлана **ПИСАРЕНКО,**
Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор
Анатолій ГОРЛОВ.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси:
для фізичних осіб — 40224, 08775.
для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2007 рік:
для фізичних осіб — 5,00 грн. та 3,00 грн.
для підприємств і організацій — 15,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 161000.

ВАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13.
Зам. 3315

ТОВ «Преслайн» м. Харків, вул. Північна, 12
Зам. 9-1-141

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

